

**SLOVENSKI
ČEBELAR**

10

1953

SLOVENSKI GLASILO ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV ČEBELAR ZA SLOVENIJO

STEVILKA 10 V LJUBLJANI, 1. OKTOBRA 1953 LETNIK LV

VSEBINA

Efer: Pajkasta mravlja	257
Jože Miklič: Mehanistična teorija o zaleganju matic v luči preizkušnje	260
Jože Stabej: Stari zapisi o čebelah in čebelar- stvu. (Nadaljevanje.)	262
Sepp Schmid: Svetovne smeri za razpošiljanje čebel. (Nadaljevanje in konec.)	267
Slavinski: Troje važnih ugotovitev	270
Inocenc Revaj: Rop	272
Josip Zupanc: Čebelarsko pismo iz Nemčije	275

OPAZOVALNICE:

Poročilo za avgust	278
------------------------------	-----

OSMRTNICE:

Janez Mali, Franc Zupančič, Anton Zupančič	280
--	-----

MALI KRUEK:

Mravlje — Pismo iz Amerike — Kako dolgo vzdrže panji — O čebelarjih, ki niso čebelarji — Zdravilo za odstranitev kurjega očesa	281
--	-----

NAŠA ORGANIZACIJA:

Poročilo o II. rednem občnem zboru Z. Č. D. S. (Nadaljevanje.)	285
Poročilo o sestanku gospodarskih zastopnikov Zveze	286
Dopisi: Občni zbor čebelarskega društva v Grosupljem — Čebelarska družina na Blejski Dobravi — Čebelarsko društvo Zagorje ob Savi	286

SLIKE:

Uvodna vinjeta: Panjska končnica, ki karikira spoved	257
Samica in samec evropske mutile	259
Čebelarski oddelek Josipa Zupanca na razstavi v Hambornu	276

List izhaja v začetku vsakega meseca. Izdaja ga »Zveza čebelarskih društev«
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 28. Tiska Triglavsko tiskarna v Ljubljani. Odgo-
vorni urednik Vlado Rojec. Uredniški sosvet: Debevec Leopold, dr. Kocjan Leon,
Lampe Jože, Raič Slavko, Robida Franc in Zunko Ivan. Letna naročnina za člane
300 din, za nečlane in inozemstvo 450 din. Posamezna številka stane 45 din. Številka
čekovnega računa pri Narodni banki v Ljubljani: 601-T-298.

PAJKASTA MRAVLJA

EFER

Mislím, da bo slovenski naziv za to čebeljo škodljivko primeren, četudi se nekako krije z nemškim izrazom Spinnenameise. Njeno latinsko ime je mutila, Brehm te žuželke v svojih knjigah »Življenje živali« ne omenja, toda v tujih čebelarških listih se je med obema svetovnima vojnoma mnogo o njej pisalo.

Nemški čebelar in naravoslovec Jordan je dalje časa raziskoval življenje te žuželke ter ga opisal takole:

Pajkasta mravlja ali mutila je podobna veliki gozdni mravlji, pravzaprav pa je sorodnejša osam najezdnicam kot mravljam. Glavo ima črno, oprsje rdečerjavo, zadek črn z belo progo po sredi. Noge so dolge kot pri pajku, njih zgornji členi imajo črne, ostali pa bele dlačice. Obročkaste tipalnice so pol centimetra dolge. Poležejo se te žuželke v gnezdih čmrljev. Tu izgrize samica v pokrito celico luknjo in odloži poleg čmrljeve ličinke jajcece. Iz jajčeca pride ličinka, ki požre čmrljevo ličinko, nakar se zabubi. Čez kakih 50 dni se buba preobrazi v popolno žuželko. Samci kmalu zapuste čmrljeva gnezda, samice pa ostanejo v njih dalje časa. Jeseni se samice spraše in potem

prezimijo v raznih skrivališčih. V opazovalnih panjih s čmrljevimi gnezdi je Jordan videl, da je vladalo med čmrlji in pajkastimi mravljami najlepše sožitje. Čmrlji ne napadajo svojih zajedalcev, kljub temu da se hranijo z njihovim medom in jim uničujejo zalego.

Popolnoma drugačno pa je razmerje med mutilo in čebelami. Zaradi pomanjkanja čmrljevih gnezd mutile često vdirajo v čebelje panje in se skušajo tamkaj vgnezditi. V opazovalnem panju je Jordan natančno zasledoval početje te škodljivke. Evo, kaj je videl: Zjutraj okoli 9. ure je spustil v opazovalni panj z manjšo čebeljo družino dve mutili. Ena izmed njiju je zlezla na sat in starejše čebele so jo takoj napadle. Tri čebele so se vrgle na usiljenko in padle v klobčiču z njo vred na dno panja. Ena čebela je zgrabila s čeljustmi iztegnjeno mutilino želo, pa ga je že naslednji hip izpustila, si očistila jeziček in se odstranila. Drugo čebelo je mutila pičila, da se je skrivila in zbežala s podvitim zadkom. Tretja je vlekla sovražnico za noge, pa jo je kmalu izpustila. Take borbe je opazoval ves prvi dan, toda v vseh borbah je ostala mutila zmagovalka. Kmalu so se ji začele čebele izogibati in se niso več spuščale z njo v borbo. Drugo jutro je videl, kako leze mutila počasi preko čebelje zalege in kako srka med iz celic. Čebele, ki so grele zalego, so se ji umikale, da se je lahko gibala po mili volji. Včasih se je drznila kaka čebela mutilo napasti, a kakor hitro jo je zgrabila, je takoj opustila svoj napadalni poskus. Ko se je mutila na svojem sprehodu po satju ustavila in mirno občepela na mestu, so se čebele zopet upale pokriti zalego. Pri tem so zlezle nekatere celo nanjo, tako da so jo imele pod sabo. To priliko pa je takoj porabila prežeča škodljivka, planila na hrbet mladice, jo objela z dolgimi nogami in ji preprečila, da bi zbežala. Mutila je žrtev stiskala vedno huje in jo očitno ovirala pri dihanju, kajti sesajoči gibi čebeljega zadka so postajali čedalje bolj počasni, dokler niso popolnoma prenehali. Nato se je mutila preokrenila, tako da je prišla s svojimi čeljustmi pod čebeljo glavo. Z njimi je začela obdelovati jezičkov koren čebele. Kaj je s tem nameravala, ni jasno. V nekem primeru je mogel Jordan opaziti (pod lečo) na jezičkovem korenu za bucikino glavico veliko kapljico medu, ki jo je mutila posrkala. Objem mutile je trajal različno dolgo (7, 16 in 21 minut). Konec je bil vedno tak, da je čebela iztegnila jeziček in padla mrtva na tla, kakor hitro jo je mutila izpustila.

Jordan je nato naredil poskus z dvema mutilama tudi v navadnem panju. Prvi dan so bile čebele zelo nemirne. Izletavale so v velikem številu, a se kmalu vračale ter močno pahljale. Drugega dne je bilo

na bradi 11 mrtvic. Nemir je sicer prenehal, toda mrtvice, ki jih je bilo vsako jutro po nekaj pred žrelom, so dokazovale, da v panjih ni bilo pravega pokoja. Enajstega dne je opazil očitno razburjenje pri sosednji družini. Ko jo je preiskal, je našel v njej eno izmed obeh mutil, kar je znak, da gre mutila iz panja v panj. Pri prvi družini pa je opazil, da sa je polenila, postala nenavadno krotka in da je matica popolnoma nepravilno zalegala.

Kakor v čmrljevem gnezdu, tako lahko odlaga mutila svoja jajčeca tudi v čebeljem panju. Jordan sicer ni mogel zalotiti mutil pri zaleganju, našel pa je petega dne v dveh celicah z osem dnevnimi

Mutilla acuropea — evropska pajkasta mravlja. Američani ji pravijo velvet ant (velvit änt) — žametasta mravlja. Na levi samica, na desni samec.

žrkami po eno jajčece. Ti dve celici sta ostali nepokriti. Dvanajstega dne je izginila mutilina samica iz panja. Dva dni pred izleženjem čebel je Jordan izrezal eno celico z mutilino ličinko in jo dal v termostat, kjer se je 29. dan po zaleženju izlegla popolna žuželka. Mutilina ličinka, ki jo je bil pustil v panju, se je izlegla že 27. dan.

Ruski profesor Beljavski pa je priobčil v listu »Bee World« (št. 11, 1936) o mutili tole:

Žuželka je podobna veliki mravlji. Dolga je 10—16 mm. Samica je brez kril, samec pa jih ima. Ker letajo samci po drevju, jih je težko zaslediti, ali vsaj težje kot samice, ki lazijo poleti sem ter tja. Vse tako kaže, da leže samica svoja jajčeca v osja gnezda, bržkone pa tudi v čebelja, in sicer naravnost v celice z živimi žrkami, ki jih izglele mutiline ličinke požro. Mutila je v alpskih krajih dokaj pogosta. Če vdre v panj, se čebele močno razburijo, kmalu pa opuste vsak poskus, da bi škodljivko pregnale. Naslednjega jutra leži na bradi na stotine mrtvih čebel, vse z iztegnjenimi jezički. Pri preiskovanju takega panja se zdi čebelarju, da so čebele čisto omamljene; ne poskušajo niti pikati, pa naj dela z njimi kar hoče. Zanimivo je,

da so odkrili gnezdo te škodljivke tudi izven panja, in sicer pol metra globoko v peščenih tleh.

Ti podatki se ne ujemajo popolnoma z Jordanovimi. Mogoče je, da se vse mutile ne obnašajo enako. Poročajo celo, da so tudi take med njimi, ki moré čebele iz besnosti in nagona po uničevanju. Te krvoločnice pač lahko ugonobe ves panj.

Mutilla europaea se pojavlja v raznih evropskih deželah, tako n. pr. v Italiji, na Poljskem, v Rusiji in kot že rečeno v alpskih krajih. Ni izključeno, da jo je dobiti tudi pri nas. Ker bržkone ni preveč pogosta, jo je kaj lahko prezreti. Nekoliko debelejšo glavo kot evropska mutila ima zvrst »diferens«, ki je čebelam morda še nevarnejša kakor prva, v Texasu v ZDA pa živi mutilla coccinea, ki jo imajo tamkaj za najhujšo sovražnico čebel.

Škoda, ki jo mutiline samice povzročajo v panjih, so usmrtitve čebel in trajne motnje, ki se odražajo v začetnem, močnem vznemirjanju družine, v zanemarjanju zalege, v klavrnem izletavanju, v zmanjšani pridnosti pri nabiranju, v krotkosti ali bolje rečeno v potrtosti, kar ima za posledico zmanjšanje obrambnega nagona, v večkratnem tuljenju kot znaku neugodja in končno celo v nepravilnem zaleganju matice.

Pustošenja, ki nastajajo po mutilinih samicah, se je mogoče obvarovati le tako, da jim onemogočimo dostop do panjev, n. pr. z našimi betonskimi podstavki, katerih žlebovi pa ne smejo biti nikoli suhi,

MEHANISTIČNA TEORIJA O ZALEGANJU MATIC V LUČI PREIZKUŠNJE

JOZE MIKLIC

Pred kakimi 18 leti se je mnogo pisalo v Slovenskem čebelarju o maticah in njih zaleganju. Nekdo je trdil v svojem članku, da matica ne odloča sama o tem, kaj naj nastane iz odloženega jajčeca: čebela, trot ali matica. O tem naj bi odločala oblika celice, v katero matica odloži jajčece. Ko vtakne zadek v normalno celico, ga njeni robovi zgoraj stisnejo, kar povzroči, da se semenska mošnjica odpre in oplode semenice jajčece, ko zdrsne mimo vhoda v mošnjico. Ker so trotovske celice precej širše od čebeljih, se pri leženju jajčec zadek matice ne stisne, zato ostanejo tudi jajčeca neoplojena. Iz neoplojenih jajčec pa se čebela ne more zleči, temveč samo troti. To je tako imenovana mehanistična teorija o zaleganju matic, ali kot so ji rekli v

Dzierzonovih časih, teorija pritiska. Kot neveren Tomaž sem že od vsega početka gledal nanjo z nekim nezaupanjem. Ker je bila tisto leto zelo dobra travniška paša, sem se hotel osebno prepričati, koliko je resnice na njej. Imel sem zelo močne čebelje družine. Čebele so gradile satje celo v mediščih ter ga polnile z medom. Odvzel sem iz sedmih medišč po en izdelan sat ter na njih mesto postavil popolnoma prazne okvire, torej take brez vdelenih satnic. V nekaj dneh sem že imel sedem mladih trotovskih satov brez kake čebelje celice. Zložil sem to satje v eksportni panj in vanj vsadil močan roj, ki sem ga kmalu potem dobil na dokaj nenavaden način. Neki moj daljni sorodnik je prišel k meni ter mi ponudil v nakup čebele. Ker ni bil čebelar, sem mislil, da se šali. Zato sem ga vprašal, kje ve zanje. Povedal mi je, da jih ima že doma in da jih je našel na leskovem grmu. Šel sem v 10 minut oddaljeno vas Zagorico ter si ogledal ujeti roj, ki je moral biti po moji sodbi močan drujček. Hitro sva se zanj pogodila in ga odnesel domov. Še isti večer sem ga vsadil v pripravljeni eksportni panj na samo trotovsko satje. Drugi dan sem bil že navsezgodaj v čebelnjaku ter si ogledoval satje. Pa glej, na srednjem satu sem že našel nekoliko zalege. Potemtakem je bil to le prvi roj, ali pa se je matica sprašila med rojenjem, kar se tudi včasih zgodi.

»Naj bo kakorkoli,« sem si dejal, »samo da matica že zalega. Čez 21 dni bom pa le na jasnem, koliko je resnice v članku, ki sem ga bral v Slovenskem čebelarju.« Iz radovednosti, kako se zalega razvija, sem do 21. dneva velikokrat pogledal v ta panj. Matica je zalegla le štiri sate, pa še te ne prav do konca, temveč v obliki nekake krogle. Enaindvajsetega dneva nisem zamudil. Takoj zjutraj sem že brskal po gnezdju. In glej čudo! Na srednjem satu v premeru kakih 5 cm je bilo že nekaj praznih celic, okrog njih pa so kobacale mlade čebelice, ki so bile precej večje od starih. Tako velike seveda niso bile kot trotje, čeprav so se izlegle iz trotovskih celic. Z nepopisnim veseljem sem odšel v hišo ter povedal svoji ženi, kako sem s prakso potolkel teorijo. Družina se je nadalje slabo razvijala, pač zato, ker je precej ošibela. Iz trotovskega satja pa se ni izlegel niti en trot, temveč same čebele, ki so bile na videz veliko večje od normalnih. Stare, manjše čebele so čez nekaj tednov popolnoma zginile. Družina se je preskrbela za zimo ter lepo prezimila. Tudi drugo leto se ni izleglo v njej veliko trotov, kar je razumljivo, ker je bila letina slaba in čebele sploh niso mislile na rojenje. Od te družine tako nisem želel drugega kakor to, kar sem dosegel. Jeseni pa sem jo preselil na normalno satje.

Mogoče bo kateri izmed bralcev dejal: »Če si že imel družino z večjimi čebelami, zakaj je nisi obdržal in kasneje še razmnožil?« To pa je laže reči, kot napraviti, kajti narava je le narava. Prepričan sem, da bi roj, ki bi ga dal ta panj, zopet izdeloval satje v naravni velikosti. Razen tega niso bile čebele, čeprav so bile večje, nič kaj življenjske ter tudi niso imele posebnega veselja do dela. Če pa je komu do nadaljnje vzreje večjih čebel, podlaga je tu. Jaz sem že prestar, da bi si belil glavo, kako bi obdržal in razmnožil družine s takimi čebelami. To prepuščam mlajšim čebelarjem, ki imajo dovolj smisla za poizkušanje in novotarije.

Zgornje vrstice sem napisal zavoljo tega, da ne bom nesel greha, ki sem ga bil napravil, na oni svet. Sicer bi me patron Ambrož ne maral za čebelarskega pomočnika in bi mi celo lahko očital: »Nekaj si odkril, česar drugi niso. Mene ne boš učil, zato si išči službo drugje!«

STARI ZAPISI O ČEBELAH IN ČEBELARSTVU

(Kulturnozgodovinski in jezikovni drobiž)

JOZE STABÉJ

III.

O čebelah in reji čebel pri starih Slovanih, ko so bili še nerazdeljeni v svoji prvotni domovini, kakor tudi po preselitvi v zgodnjem srednjem veku, so napisane številne krajše in daljše obravnave. Med najbolj znanimi je kratek, a z odličnimi viri podprt sestavek, ki ga je napisal češki učenjak dr. Lubor Niederle³¹; priporočam, da objavi SČ ob priliki članek svojim bralcem v prevodu in s potrebno razlago.

Kar se tiče čebelarstva pri starih Slovencih, zadevno ne vem za bolj kratek in jedrnat oris, ko ga je zapisal dr. J. Gruden leta 1910 in ki se glasi:³²

Stara kakor slovenski narod sam je tudi slovenska čebeloreja. Slovenci so jo poznali gotovo že v svoji prvotni domovini na južnem Ruskem, kjer so obsežni lipovi gozdi bili za njo zelo pripravi. Tudi v novih alpskih pokrajinah so se pričeli marljivo pečati s čebelarstvom. Ker so imeli zemlje toliko, kolikor so jo mogli iztrebiti, zato so posekali na prisojnih krajih cele gorske obronke in pustili, da so se prerasi

³¹ Slovanské starožitnosti. Oddíl kulturní. Život starých Slovanů. Dílu III. Svazek 1. V Praze 1921, str. 162—168: VIII. Včelařství.

³² Zgodovina slovenskega naroda, 1. zvezek, str. 27 in 28; glej tudi str. 438.

z presjem. Tu so imele čebele bujno pašo. V mnogih listinah se taki čebelni pašniki izrecno omenjajo. Pri marsikateri slovenski kmetiji je bil pridelek na medu in vosku veliko več vreden, kakor pa na žitu ali mladih živalih. To izpričujejo najstarejši urbarji ali zapisniki davščin, ki so jih morali podložniki dajati graščaku od svojih pridelkov. Tu je pri mnogih vaseh zabeleženo le malo živine ali žita, pač pa velika množina medu.

V zvezi s prednjim Grudnovim poročilom opozorim na dva mi-kavna zapisa v SČ: Pod naslovom »Najstarejše sporočilo o slovenskih čebelarjih« navaja Jos. Volc³³ iz svojega vira,³⁴ kako je prišel leta 722 n. št. bavarski vojvoda Tasilo čez Tirolsko v slovenske dežele in odpeljal ob vrnitvi s seboj na Bavarsko za tamkajšnje cerkve in samostane veliko najboljših slovenskih čebelarjev; v kraju Winidiperg so bili ti slovenski čebelarji celó stanovsko organizirani ter svobodnjaki, ki niso nikomur tlačanili. V drugem zapisku³⁵ pa beremo, da so našeta tako imenovana *zidalvedon* (*Zeidelweide*), t. j. pasišča za čebele, v neki listini iz leta 1002, ki jo je dal nemški cesar Henrik II. brižinskemu škofu Gotesschalchu in z njo le-temu daroval pri Škofji Loki zemljišča med vodami Lipnico, Savo in Soro. V tem primeru gre najbrž za podarilo gorskih pobočnih vresišč, ki so jih gojili tamkajšnji prebivalci nalašč za čebele.

Takih in podobnih zapisov o slovenskem čebelarstvu v zgodnjem in poznejšem srednjem veku je še veliko raztresenih v raznih urbarjih in drugih listinah, kakor je lepo ter pravilno nakazal dr. Gruden. Da bi bila podoba slovenskega čebelarstva čim popolnejša, bo treba še marljivo in veliko delati v naših in tujih arhivih.

Spričo takó prvotnega in starega slovenskega čebelarstva mora biti samoniklo in staro tudi slovensko čebelje ter čebelarstvo izrazje, ki se pogosto sklada z izrazi pri ostalih Slovanih, a ima tudi precej samosvojih besed. Prvo zbirko slovenskih čebelarstvih izrazov je

³³ SČ XXVII. l. (1934), str. 164, 165.

³⁴ Dr. Max Fasslinger, Die wirtschaftliche Bedeutung der Bayrischen Klöster in der Zeit der Agilulfinger, Freiburg im Breisgau. 1903, str. 29 in 45. — Glej tudi dr. Franc Kos, Gradivo za zgodovino Slovencev, I. knjiga, str. 291, 306.

³⁵ SČ XLIV. l. (1941), str. 88 iz Archiv für Bienenkunde 8/38. — O čebelarstvu starih Slovanov in o besedi »zidal« glej tudi Dr. Gregor Krek, Einleitung in die slavische Literaturgeschichte. Graz 1887², str. 112, in Fr. Hubadovo poročilo o tem v LZ VII. l. (1887), str. 182. Besedo zeideln, zeiseln razlaga n. pr. Dr. J. G. Krünitz v Oeconomische Encyclopädie, 4. Th., Brünn 1787, str. 758.

nabral leta 1903 Walter Šmid,³⁶ kjer pa je upošteval le čebelarške spise od leta 1792 naprej, a še teh ne popolno. Majhen prinos k čebelarškemu imenstvu je dal F. Štupar,³⁷ ki je zbral iz Pleteršnikovega slovarja večino Cafovih čebelarških izrazov, vse ostalo drobtinčenje pa je še razmetano neurejeno po raznih slovenskih delih in spisih. Isto moramo reči tudi o pisanih in tiskanih poročilih o slovenskem čebelarstvu, bodi o slovenskih, bodi o tistih, ki so jih napisali slovenski ali neslovenski pisci v tujih jezikih.

Če pustimo ob strani morebitne še nedognane zapise pred začetkom slovenske knjige, so najstarejše znane slovenske besede iz čebelarstva zapisane v delih slovenskih protestantskih piscev od leta 1550 naprej. Te besede najdemo v slovenskih prevodih povsod tam, kjer so zapisane v knjigah svetega pisma stare in nove zaveze, kar more biti najmanj okrog sedemdeset primerov; kaki samostojni slovenski strokovni ali drugi drobci o čebelah iz te dobe pa nam vsaj do zdaj niso znani.

V prvih dveh slovenskih tiskanih knjigah Primoža Trubarja leta 1550/51, t. j. Abecedarium in Catechismus, ni bila napisana »od aniga Peryatila vfeh Slouenzou« še nobena beseda iz čebelarstva. Pač pa je v Catechismusu³⁸ stavek: ...*famuzh kateri ye vto medeno obe-fsheno kazho pogledal, ta ye fdai fkuji ta pogled vto kazho fpet fdrau postal*..., kjer pomeni meden (od méd, medí) aeneus, brônast, brončen itd., kar se večkrat, posebno v tujini, zamenja z medén od med, medú ali méda. Z novimi slovenskimi tiski pa so se množili tudi razni novi slovenski izrazi, poznani in govorjeni večidel že prej med ljudstvom, le da so bili sedaj prvič vknjiženi. Izmed številnih primerov, ki tičejo čebelarstvo samó še v posamezni besedi in ki se pri raznih piscih ponavljajo v več oblikah, naj zadostujejo naslednji:

*Inu oni nemu naprei poloshe en kos od ene pezhene rybe, inu od shbeliniga fatouia...*³⁹ *Oni [= Aydí] fo mene obdali koker te Shbele...*⁴⁰ Največ besed iz čebelarstva pa najdemo v delih Jurija Dalmatina, in sicer zato, ker je prevedel v slovenščino vse knjige svetega pisma stare in nove zaveze, nekatere celo dvakrat. V Biblije, tu ie, vfiga

³⁶ SČ VI. l. (1903), priloga k 7. številki. Poseben ponatis v 8°, 16 strani.

³⁷ SČ XVIII. l. (1915), str. 112.

³⁸ Str. 227 (fol. F^b).

³⁹ P. Trubar, Ta prvi deil tiga Noviga Teitamenta... 1557, Ta S. Evangeli od S. Lukesha fapiilan... Ta XXIII. Cap., str. 253.

⁴⁰ P. Trubar, Ta Celi Pialter Daidou... 1566. Ta CXVIII. Píalm. Fol. 213^a [V vulgati Ps 117, 12].

Svetiga Pifma perui Deil iz l. 1578 beremo n. pr.: *Inu je fturil, de ie Med fefal is Kameina, inu olie is terdih Kamenou.*⁴¹ Mikavno pa je, da na kraju pridani Regifter, Vkaterim fo nekotere Krainske befede... ftolmazhene... še nima besede čebela, kakor jo ima Regifter Nekaterih beféd v Biblii l. 1584, kjer pravi: *Zhibéle (Crajnſki), Bazhéle (Corófhki), zhmele (Slovenſki oli Besjzhki)*; s tem nam je Dalmatin prvič izpričal tri slovenske narečne oblike za čebelo. Izmed ostalega obilnega Dalmatinovega čebeljega izrazja pa še omenim: ...*tu fe je Med cidyl...*; *inu je ſhpizo v' fatovje namozhil*;⁴² ...*en Zhibelin roj je bil v'ti mèrhi tiga Leva, inu *med [desni rob: *Stèrt]*;⁴³ ...*Kaj je ſladkéfhiga kakòr je Mèd?*;⁴³ *Iej, moj Syn Med, ſakaj on je dober, inu Satovje, je ſlatku v'tvoim garli*;⁴⁴ *Kateri preveliku Medu jej, timu nej dobru.*⁴⁵

Med drugimi deli slovenskih protestantskih piscev se ustavimo le še pri prvih slovarjih slovenskega besednega zaklada. Potem, ko sta bila zvrstila Dalmatin v Biblii l. 1578 in 1584 ter Adam Bohorič l. 1584 v prvi (latinsko pisani) slovenski slovnici že precej besed v abecednem redu in v posameznih skupinah, je izdal Hijeronim Megiser l. 1592 v Gradcu nemško-latinsko-slovensko-italijanski slovar,⁴⁶ kjer je zbral — večinoma iz Bohoričeve slovnice in Dalmatinove Bible — za tisti čas že precej dobrih slovenskih izrazov, iz čebelarstva pa nič novega, temveč samo staro kakor: *Beynen*, apes. *zhibe*, *ape*, *pechia*, *Schwarm*, *examen*, *roj*, *sciama d'api*, *schiera d'api* itd. Tudi v drugem večjezičnem slovarju l. 1605 Megiser še ni vedel napisati za latinski *Alueare*, *alvearium*, *apiarium*, nemški *Bienenkorb*, *Imenhäublein*, *Bienstock*, slovenskega izraza,⁴⁷ medtem ko je poiskal v prvem hrvaškem slovarju besedo *vlifchye*⁴⁸ in v nekih drugih virih poljski *pezelnik* ter češko *korito wcelni*. Pod iztočnico *Apis* (l. str. 101)

⁴¹ V. Buque Mosellove. Fol. 177^b.

⁴² Biblia, tu je, vlc Svetu Pifmu, Stariga inu Noviga Teftamenta... 1584. I. Samuelove Buque, XIV. Cap., I., fol. 156^b.

⁴³ Biblia... 1584. Buque teh Rihtariev, XIII. Cap., I., fol. 141^b.

⁴⁴ Biblia... 1584. Salomonove pripuviiti, XXIII., 13, I., fol. 325^b.

⁴⁵ n. n. m. XXV., I., fol. 326^a.

⁴⁶ *Dictionarium quatuor linguarum... Impreſum Graecii Styriae. Anno 1592.* — H. Megiser, drugače nemški ſolnik, jezikoslovec in polihistor, je bil rojen l. 1554 ali 1555 v Stuttgartu, umrl pa je l. 1619 v Linzu.

⁴⁷ *Theſaurus Polyglottus... ab Hieronymo Megifero... Francofurti ad Moenum 1603.* I., str. 71.

⁴⁸ *Dictionarium quinque nobiliſimarum Europae linguarum... Fauſti Veranty [= Faust Vrančić, r. 1551 v Šibeniku, u. 1617 v Benckah]... Venetiis 1595,* str. 6.

je ponovil že znane (Dalmatinove?) *zhibele* in *buzhele*, iz Vrančičevega slovarja (str. 8) pa je vzel *pcfela* itd.

Drugi slovarnik in hkrati tudi drugi do zdaj v tisku znani katoliški pisec slovenskega jezika⁴⁹ Alasia da Sommaripa (roj. okrog l. 1578, u. l. 1626) ima v svoji drobni knjižici⁵⁰ med 2653 italijanskimi iztočnicami slovenska izraza *cella*, *chmella* za ape (fol. D^{3a}) in *vufe* za cera (fol. E₃^a). Fra Gregorio Alasia se je naučil slovenščine v Devinu, kjer je bival od l. 1601 do okrog l. 1608, zato je njegova *chmella* najbrž takratna goriško-kraška narečna oblika, ki naj bi bila vplivana po besedi čmelj,⁵¹ kakor meni dr. Fr. Ramovš.⁵² Ali pa ni povzel Alasia besede morda le iz Dalmatinovega Regiftra l. 1584? Besedi čela in čmela se namreč skladata popolnoma z onima v vzhodnoštajerskem (panonskem) narečju.

V rokopisnem slovensko-nemško-latinskem slovarju Krajnsko besedishe pisano,⁵³ ki ga je napisal po mnenju dr. A. Breznika v drugi polovici 17. stoletja neki nam še neznan Gorenjec, doma nekje v kotu med Škofjo Loko in Bohinjem, ni iz čebelarstva kakih posebnih novih besed; sestavljač slovarja je črpal, poleg redkejših svojih zapisov, besedni zaklad zlasti iz Megiserjevega Thesaurusa,⁵⁴ in tako najdemo v Krajnskem besedischu, str. 517, Megiserjeve izraze *Zhibela*, *buzhela*, *olifchye*, *koritu*, novi pa so pristavki *Zhibelniak*, *Zhibelnik* in *pein*.

Zelo pomembna za slovensko slovstvo v drugi polovici 17. stoletja so dela Matija Kastelca (1620—1688), v katerih vendar kljub Kastelčevemu poljudnemu načinu pisanja za preprosto ljudstvo ne najdemo kakega sestavka o čebelarstvu ali čebelah. V enem izmed ohranjenih prepisov njegovega latinsko-slovenskega slovarja,⁵⁵ katerih izvirnika še ne poznamo, beremo pod apes, *apicula Zhibele*, *Zhibelizha*, *alucaro* vel *alucarium Zhibelnik*, *Zhibelni paîn*, *examen apum en roi Zhibel* itd.

(Dalje prihodnjič.)

⁴⁹ Prvi katoliški književni slovenski pisec je bil Lenart Pachernecker, rojen v prvi polovici 16. stoletja, umrl l. 1580.

⁵⁰ *Vocabolario Italiano, e Schiauo... Raccolto da Fra Gregorio Alasia da Sommaripa... In Udine, 1607.*

⁵¹ Megiser ima v *Th. Polygl.*, I., str. 574, 575, pod *Fucus* obliko *zhmerl*.

⁵² *Historična gramatika slovenskega jezika. II. Konzonantizem. V Ljubljani 1924, stran 183.*

⁵³ NUK v Ljubljani, sign. 173 II. C. a. 527 strani.

⁵⁴ RDHV III (Ljubljana 1926), str. 116—121.

⁵⁵ NUK v Ljubljani, sign. 169 II. o. a.

SVETOVNE SMERI ZA RAZPOŠILJANJE ČEBEL

SEPP SCHMID, CELOVEC

Misli Evropejca

Ako je danes mogoče pošiljati čebele iz Floride v Mantibo in s Kavkaza k Belemu morju, zakaj bi jih jutri ne pošiljali z Adrije v pokrajine ob Severnem morju? Saj imamo čebeljo pasmo, ki je za oprasha valno službo in proizvodnjo medu naravnost odlična, pasmo, ki se je ohranila kolikor toliko čista na širokem, od rožmarinovitih otokov v Južni Dalmaciji do ledenikov v Visokih Turah segajočem področju. V tem prostoru žive ljudje, ki so pokazali toliko smisla in veselja za čebelarstvo, kakor pri malokaterem drugem narodu na svetu. Slovenija in Koroška lahko veljata kot povirje za našo čebeljo pasmo, jadranski otoki, posebno južnejši pa so primerni za razmnoževanje družin. Celo huda burja, ki razblini spomladi dostikrat najlepše sanje čebelarjev, more biti pri tem koristna; saj izloči iz družin stare bolehnne čebele in uniči vse, kar ni zmožno za delo.

Dobra spomladanska paša in dejstvo, da je mogoče prepeljati zaostale plemenjake, ki smo jim odvzeli čebele za ometence, na žajbelj in materino dušico, vzbujata upe, ki bi jih morali biti svesti poklicno nastavljeni in izšolani čebelarji, kakor hitro bi se odprla zopet tržišča za čebele.

Kmet s traktorjem se ne utegne ukvarjati s čebelami; ta si bo čebele za oprasha tev polj in nasadov raje izposodil. Čas, ki bi mu ga vzelo delo v čebelnjaku, more po svojih računih bolje izkoristiti kje drugje; razen tega mu je potrebna strokovna izobrazba in končno — pogosto je to celo odločujoči argument — čebele pikajo. Zategadelj ostane raje pri svojih strojih in prepušča čebelarstvo onim, ki ljubijo mir in imajo veselje za tak posel. Računati moramo zato, da se bo število čebeljih družin v Evropi še bolj znižalo, nasprotno pa je pričakovati, da bodo nastala večja čebelarska gospodarstva, ki bodo v bodočnosti podobno kot v Ameriki vplivala na razmah čebelarstva. Na te stvari je treba začeti pravočasno misliti in ukreniti vse potrebno, da nas čas ne bo našel nepripravljenih.

Če se ozremo v preteklo stoletje, se nam odkrije groteskno dejstvo, da so kontinenti, ki pred nekaj sto leti sploh niso poznali čebel (Amerika in Avstralija), staro Evropo v proizvodnji medu visoko nadkrilili

in da se število čebeljih družin pri njih skokoma dviga, medtem ko bolega evropsko čebelarstvo na starostni oslabelosti. Avstralija je pridelala od 1921.—1925. letno okrog 3 milijone kg medu, v razdobju 1948.—1949. pa že 50 milijonov kg, to se pravi tri in tri četrtine kg na vsakega prebivalca. Kanada je pridelala 1926. približno 7 milijonov kg, 1948. pa že 22 milijonov kg. Kanada je prejela 1942. leta z juga za 267.000 dolarjev čebel v zabojčkih, 1946. pa že za 852.555 dolarjev. Ker višji povprečni letni pridelek znižuje prodajno ceno medu, in ker čebelar v teh deželah, kar se finančnega stanja tiče, ni prav nič na boljšem od evropskega čebelarja, moramo ta rapidni razvoj pripisati njegovi večji podjetnosti. Zapoved našega časa je potemtakem: zbudimo to podjetnost tudi v krogih naših mlajših čebelarjev!

Skušnje pri razpošiljanju čebel

Ako pregledamo skušnje, ki so si jih v sto letih pridobili čebelarji pri razpošiljanju čebel, zlasti zgodaj spomladi od juga proti severu, se nam pokažejo tele nujnosti:

1. Za močan razvoj družin, ki je pri tem potreben, rabimo ne samo 6 tednov, temveč 8—9 tednov.
2. Dobremu zgodnjemu zaleganju ne sme slediti predolg pašni odmor. Rojilni nagon ima slab vpliv na bero v poznem poletju.
3. Dobre prometne zveze.
4. Primerna oprema.
5. Dobri čebelji rodovi.
6. Neokuženi čebelnjaki.
7. Zanesljiva obveščevalna služba.

Ta načela, ki so jih postavili v Kaliforniji in morejo veljati za ves svet, so bila sčasoma izpopolnjena še z mnogimi manjšimi izkušnjami. Železnica in pošta prideta v poštev le pri posameznih manjših pošiljkah; na razdalje preko 1.000 km je treba pošiljati čebele s tovornimi avtomobili. Nove možnosti razpošiljanja nam nudijo letala, hkrati s tem pa nastajajo novi problemi, ki jih bo treba povoljno rešiti. Pri hitrem vzponu transportnega letala lahko hrana iz pitalnih naprav izteče, to pa lahko povzroči škodo med čebelami. Zato naj bi pošiljke dosegle kupca v tako kratkem času, da čebelam hrana sploh ne bi bila potrebna. Zaboji naj bi bili tako zloženi in povezani, da bi bilo vsako drsenje in prevračanje izključeno. Samo po sebi je

umevno, da bodo morali biti zaboji čim lažji in da bo morala tudi Evropa priti prej ali slej do podobnega normalnega razpošiljalnega zaboja, kot ga imajo Združene ameriške države.

Čebelja tržišča

Najboljše tržišče ostane, tako kot je bilo doslej, Nemčija s svojimi tri in pol milijoni čebeljimi družinami. Nemčiji sledita Francija in Anglija, tema pa Skandinavija in Beneluks. Izven Evrope nudita nekaj možnosti trgovanja Kanada in Avstralija, katerima se pridružujejo še posamezne dežele Orienta, kot na primer Egipt, Palestina in Indija. Tudi v Severni Avstriji stalno povprašujejo po rojih. Na taka povpraševanja bomo naleteli povsod tam, kjer se zaradi prevažanja s paše na pašo mnogo čebel uniči.

Za trgovanje s čebelami se vnemajo celo posamezni čebelarji, kakor tudi čebelarске skupine, ki sestavljajo samostojne vzrejne družbe. Skušnja je pokazala, da take korporacije zaradi človeških slabosti njihovih članov ne obstoje dolgo časa in da je vse odvisno od tega, koliko je v njih osebne iniciative, strokovnega znanja in trgovske podjetnosti. Prevelika »podjetnost« v trgovini pa se je pri mnogih čebelarjih izkazala kot pomanjkljivost in je pripeljala obrat na rob propada. Kakor kupčija z medom, tako je tudi kupčija s čebelami in maticami stvar zaupanja. Korporacije si pri budnem nadzorstvu laže pridobe zaupanje kot poedinci, so pa v svojem slovanju vsekakor okornejše.

Dognano je, da konkurenčnost narašča, čim boljše so klimatične razmere. To prednost imajo n. pr. italijanski vzrejevalci matic, saj so z vzrejo vedno nekaj tednov pred svojimi tovariši v Srednji Evropi. Ti zadnji pa imajo zopet to prednost, da je za čebelje pasme južnega Sredozemlja (Egipt, Ciper, Sicilija, Španija, Tunezija itd.) v inozemstvu razmeroma malo zanimanja.

Vsekakor je dana možnost, deželam v jadranskem in alpskem področju, da postanejo za evropsko čebelarstvo prav tako pomembne, kot je danes Kalifornija za Severno Ameriko. Delo v smislu tega razvoja naj bi bila naloga vseh vodilnih čebelarjev v območju pasme carnica. V rokah imamo dragulj, a se tega komaj zavedamo. Jugoslavija in Avstrija sta deželi čebel v Evropi. Veže ju ista čebelja pasma in ista ljubezen do čebelarstva. Zato naj bi v čebelarškem pogledu čim tesneje sodelovali. Razveseljivo je, da medsebojno razumevanje v obeh državah čedalje bolj raste.

(Konec)

TROJE VAŽNIH UGOTOVITEV

SLAVINSKI

Panj št. 15 se mi že od leta 1947 kar najbolje obnaša. Družina je vedno močna in tudi po donosu prvovrstna. Leta 1948 je dala krepak roj. Ker pa se je bila matica na prahi izgubila, sem ji dodal novo iz prašilčka. Bila je temne barve in zelo lepa. Zapisnik pravi o njej, da izvira iz družine, katere čebele so dobre medarice. Tisto leto sem ji prirezal desno krilo.

Tudi leta 1949 je bila družina v panju št. 15 ves čas močna in njen donos razveseljiv. Zapisnik iz leta 1950 omenja: Matica dobro zalega, družina odlična. Leta 1951 so čebele v tem panju nastavile več matičnikov, pa so jih večinoma podrle in matice, ki so se iz njih izlegle, odstranile. Obdržale so torej staro gospodarico, to se pravi, še vedno tisto iz leta 1948. Poznal sem jo po prirezanem desnem krilu.

Dne 10. julija 1951 sem se s kolesom vračal iz Postojne proti domu. V Rakitniku me ustavi čebelar France Možina in pravi: »Tukajle v kletki imam enoletno matico, ki je ne morem nikjer porabiti. Škoda se mi zdi, da bi jo uničil, ker je zares izvrstna. Prav vesel bom, če jo vzamete.«

Vzel sem jo in premišljeval, kam bi z njo. Doma sem šel najprej pogledat v zapisnik, da bi ugotovil, kateri panj ima najstarejšo matico, Panj št. 13! Toda ravno njena matica je najodličnejša. Samo eno napako ima: stopila je že v četrto leto starosti. Resda je vedno marljivo zalegala, a kaj, če se nenadoma izrodi in postane prihodnjo pomlad trotovka. Po drugi strani pa se vsiljujejo nasprotni pomisleki: če se izmenjava ponesreči, lahko spravim sijajno družino na rob prepada. Oh, kako težka je odločitev! Ampak nova matica je komaj leto dni stara, France je resen čebelar, strokovnjak, na njegovo besedo se popolnoma zanesem; plemenit je, dobri matici hoče podaljšati življenje, meni pa koristiti.

Torej proč s sentimentalnostjo! Zdaj sem se hitro odločil. Odločiti se je bilo treba še za način izmenjave. Prebrskal sem vse predale svojega spomina in končno izbral način, o katerem sem bral v neki številki Čebelarja iz zadnjih let, da je dokaj zanesljiv. Poiskal sem staro matico in jo shranil, da bi jo lahko panju vrnil, če bi nove ne sprejel. Njeno naslednico pa sem vrgel v med. Ko sem jo vzel ven, je bila zelo nebogljenja, nekam prestrašena in skoro malo nezavestna. Dal sem jo na isto mesto sata, kjer je bila prejšnja. Misleč, da se

je z nogami že oprijela celic, sem roko umaknil, pa mi je padla na tla. In potem je še enkrat padla. Izgubil sem upanje, da je še dobra, a sem jo kljub temu v tretje dodal ter roko pridržal. Kmalu se je naredil venec čebel okoli nje. Polagoma sem roko odmaknil, sat vrnil v plodišče in panj zaprl. Potem sem šel v hišo in hitro použil malo kosila. Zaradi razburjenja mi seveda ni bilo kdo ve kaj do jedi, Ker sem bil od poti truden in je pritisnila huda vročina, sem se po kosilu zleknil v ležalni stol in nekoliko zadremal. Ob dveh popoldne sem se zbudil in šel takoj gledat, kaj je z novo matico. Potegnili sem venkaj sat in videl, da se živalno kreta med čebelami. Takoj je začela močno zalegati in v družini je teklo življenje po istem tiru dalje kakor pod prejšnjo kraljico. Izmenjava se je stoodstotno posrečila, France iz Rakitnika je imel prav, ko je trdil, da je podarjena matica iz dobre družine. Njene čebele so res prvovrstne medarice. Zdaj je panj s to matico moj najboljši plemenjak.

Pozneje sem na isti način zamenjal staro matico v nekem drugem panju, a se je zamenjava popolnoma skazila. Mogoče je pa le res, da mora matica pred dodajanjem že dalj časa zalegati in nekako »dozoreti«, kot pravi Kehrle v svojem članku, ki je bil lani objavljen v Slovenskem čebelarju. Pa se lahko tudi motim.

Družini, ki je osirotela po moji krivdi, je bilo treba dodati še eno matico. Po daljšem iskanju sem jo komaj dobil pri nekem čebelarju. Leta 1951 ni bilo pri nas skoro nič rojev. Jaz nisem našel v celem čebelnjaku niti enega matičnika. Zato čebelarji niso imeli matic v rezervi in sem bil lahko zares vesel, da mi jo je sploh kdo hotel odstopiti. Dodal sem jo zaprto v kletki, pri kateri sem vhodno odprtino zamašil s koščkom satnice. Vosek so čebele kmalu razgrizle, se dokopale tako do matice, jo oprostile in sprejele.

Iz pričujočih vrstic se da sklepati tole:

1. Zapisnik je v čebelarstvu važna stvar. Brez njega je evidenca o razvoju družin in o starosti matic skoraj nemogoča.

2. Prirezovanje kril je izvrstno dopolnilo k zapisniku in dobra označba matic.

3. Poleti je treba družine vsak teden pregledati, kajti le tako se obvarujemo nesreče, da nam kak panj ne postane trotovec. Trotovec postane največkrat zato, ker čebelar predolgo pusti svoje ljubljenske, da se same »regirajo«. Ko na primer čebele prelegajo, se lahko zgodi, da se kaka matica ne vrne s prahe, čebelar pa izve za nezgodo, ko je že prepozno in družini ni mogoče več pomagati.

ROP

INOCENC REVAJ

Μήτε μέλι μήτε μελίσο ς.

Kdor hoče lizati med, se ne sme bati pikov.

Sapfo, fragm. 119

Naj se naša javnost razburja kakor se hoče, kar odkrito priznam, da sem vedno rad bral roparske storije. Nič ni lepšega, kakor spremljati takole na primer poštno kočijo na poti skozi mračen gozd. Stari postiljon se nemirno ozira okoli sebe ter priganja utrujene konje. V zraku visi nekaj zloveščega. Brezpogojno se mora nekaj zgoditi. In res, takoj na prvem ovinku počí izza grma strel. Starec se zvrne raz kozla, drzen dečko plane pred splasene konje in krepko zgrabi za uzde. Drugi, nič slabši, pa pomole skozi okna preplašenim popotnikom samokrese pod nos...

Kako prijetno te poščegeta, kadar prideš v knjigi do sem. Ampak danes so takšne zgodbe redke. Naši pisatelji prezirajo vse, kar bi se z resničnim užitkom dalo brati. Ne zato, ker pri nas ne bi imeli več razbojnikov in tatov, velikih in majhnih, ampak zato, ker se ne spodobi pisati o njih. Pa je rop vendar nekaj povsem naravnega, rekli bi, globoko zakoreninjenega v človeški naturi. Vesoljno človeštvo bi se dalo razdeliti v dve veliki skupini: na tisto, ki si lahko privošči, da ropa, in na drugo, ki tega ne more, zato pa strastno rada sebi v uteho prebira in poslušá roparske povesti. Ne bi si upal trditi, da je življenje rop, prej bi bilo narobe res, da je rop življenje. Zato ima toliko oblik, kakor vse, kar je živega. Lahko je romantičen ali ciničen, včasih kar poetično navdahnjen ali ogabno pust.

S tem seveda ni rečeno, da rop odobravam. Nasprotno, dosledno in načelno ga obsojam, kadar ga občutim na lastni koži. Tudi vsakdanji, prozaični rop mi ni nič manj mrzek kakor vsakdanja, prozaična krepost. In kakor vse drugo na svetu, se mi zdi, bi moral biti tudi rop vezan na neka določena pravila. Odklanjam rop zaradi ropa samega! Opozarjam gospode roparje in razbojnike, da si ne bodo prida opomogli z ropanjem tistih, ki nič nimajo. Tudi se mi ne vidi dostojno početi takšne stvari ob belem dnevu, skupnosti tako rekoč pred očmi.

Zato se v čebelarju vse upira, kadar sliši o ropu. Preveč praktične so čebele, da bi utegnile vplivati nanje vzgojno čtivo o plemenitejših in socialnih načinih ropanja. Obnašajo se natanko tako kakor ljudje: jemljejo tam, kjer je kaj najlažje dosegljivo, čeprav je tega malo ali skoroda nič. Nato pa jim stopi v glavo, opijani jih zavest lastne moči in sposobnosti kakor smrkovce, katerim je dovoljeno nositi orožje. In ko začno ropati, ne poznajo nikakih mej. Zapečateni so, konec je z njimi. Marljivo in krotko delovno ljudstvo se je sprevrglo v svojat.

To je groza, pri kateri ti kri ledeni v žilah. Prestrašno je, da bi moglo biti res. In čebelar kar verjeti ne more svojim očem, ko se ustavi pred čebelnjakom ter bulji v vrvež, ki mu šumi okoli ušes. Le počasi, čisto počasi se strahotna slutnja pretvarja v resnico. Prav gotovo bi ga zadela kap, ako bi se to zgodilo takoj. Tako lepo je sedel pri kosilu in prav prijetno se je počutil, ko se je oziral proti kredenci, na kateri se beli zajetna, že

na pol prazna vreča s sladkorjem. Res, težko ga je staknil in strah je človeka pomisliti, koliko je to stalo. Ampak težkih skrbi ni več, še kakšen teden pitanja in čebele bodo rešene. Takrat pa so pridrveli v kuhinjo pamži in povedali, da čebele najbrž roje, takšen šunder je okoli čebelnjaka. Vse se je zameglilo in zavrtelo pred čebelarjem, kolena so mu klecala, ko je tekel na sosedov vrt, in sedaj se pred njim dogaja tisti strahotni »morda«, katerega si ni upal domisliti do kraja. Rop! Na bradah se koljejo čebele, v gostih klobčičih se valjajo sem in tja, omahujejo preko roba in se razprše med padcem samo zato, da se prihodnji hip spet spoprimejo okoli žrel. Po deski pod panji pa se plazijo trupla brez glav in brez kril, ranjenci, ki bodo čez nekaj hipov obležali otrpli med vedno gostejšimi vrstami negibnih. Zrak je poln grozečih šumov in sproščenih strasti. Napadalke in branilke so se pomešale med seboj, nihče jih ne bi razpoznal. Iz sinjega prostranstva izza tepke pa se utrinjajo vedno novi valovi pohlepnihih tujk, odločenih, da si za vsako ceno pribore dostop v panje.

Čebelarju gre na jok. Zaman so bila prizadevanja in vse žrtve. Njegove čebele so izgubljene, izgubljen je sladkor in tista borna sled sence letošnje ajde. A tudi njemu ni več pomoči. Uničil ga bo mrki, okrutni svet, ki od vseh strani vdira v njegovo tiho idilo. V enem samem preblisku se zvrste v ponižani in razžaljeni čebelarjevi duši spomini na vse grobosti in udarce, kar jih je doslej prejel v svojem životarjenju, odkar so ga samosrajčnika prvič po krivici nabili do zadnje šefove ocene. Ampak tole je najhuje, tole je konec! Mera je polna. In kaplja, ki mu je takrat kanila s konca nosu, je bila obenem tudi zadnja. Ah, prokleti, varujte se! Še črv, ki ga pohodiš, se zmore včasih na poslednji, smrtni ugriz. Čebelar čuti, kako ga razganja nova moč, kako mu polje po žilah srd in sovraštvo in kako ga jekleni želja po maščevanju. Odslej bo njegovo življenje samo še borba in en sam neprestan upor.

Najprej pa je treba rešiti, kar se še da rešiti. To je dolžnost kapitana na potapljaški ladji. Čebelar se zave, da je mož, in se skuša domisliti vseh varnostnih ukrepov. Najprej zoži žrela pri panjih, da se more samo po ena čebela naenkrat preriniti skozi ozko špranjo. Potem teče domov po majhno bezgovo brizgalnico, ki si jo je pripravil za pomirjevanje rojev. Mimogrede mobilizira ženo in otroke, da mu prinašajo vode. Morda se mu posreči ohladiti prevročo čebeljo kri na ta stari, preizkušeni način, s katerim je svoj čas policija krotila politične demonstracije po cestah. Toda rop je biološko vendar mnogo močnejši nagon kakor politika, to je bridka izkušnja, ki ne ostane prihranjena niti čebelarju. Napadalke prezirajo vsako vmešavanje, ne zmenijo se za množico utopljenk v mlakah pred čebelnjakom, roji v zraku so vedno bolj gosti in morija okrog panjev vedno pogubnejša. Čebelar opusti brezupna prizadevanja z vodo, razpošlje ženo in otroke na lov za starimi vrečami in cunjami, ki jih polije s karbolom, in na gosto ovesi z njimi pročelja svojih panjev. A čeprav zagradi nato dostop še z vrstami desk in kolov, ne pojenja do mraka besni, trdovratni napad in obupna obramba, ki mora oslabeti prej ali slej.

Čebelar ve, da se bo to nadaljevalo še jutri in pojutrišnjem, vse dotlej, dokler se vreme ne spremeni. Ve pa tudi, da so čebele ženskega spola. Čudovito vztrajne znajo biti, vendar njihova vnema ne traja dlje kakor

tri dni, ako v tem času ni utešena. Zato mu ne preostane nič drugega, kakor da pozno ponoči svoje utrujene družinice oskrbi z vodo, zapre in prenese v temno klet. Tam naj revice počakajo, da se roparice unesejo.

Šele potem lahko čebelar misli nase in na svoje obračune s svetom. Le kdo mu je tole zagodel? Slišal je že o tajnih sredstvih, ki vzbude v čebelah roparske nagone, o alkoholu in o rmanu, zadošča pa baje že lonček sladkorja ali medu. Tega škodljivca s prgiščem svojih čebel zanese v bližino čebelnjaka, ki se mu zdi primeren za izropanje. Ampak kako naj odkrije krivca? Predmestja so polna čebelarjev in čebelarčkov, ki so kakor on pripeljali svoje čebele iz ajde ter jih sedaj pripravljajo za zimo. Prav gotovo je storil to kdo izmed gadov, ti so vsega zmožni. Čebelar je trdno odločen, da ga poišče in razkrinka, kakor zasluži takšen razbojnik brez vesti, ki bi si rad prihranil nekaj izdatkov za sladkor. Ko se drugi dan vrne iz pisarne, se takoj postavi na prežo. Okoli praznega čebelnjaka mrgole oblaki tatie, prepričanih, da bodo danes le odkrile vhod do zalog, iz katerih je včeraj zadišalo po ajdi. Vendar čebelar zaman napenja oči, da bi določil vsaj približno smer, odkoder priletavajo roparice. Zastonj bega po sosednjih ulicah ter preiskuje zrak. Kar poskuša odkriti čebelo v njenem bliskovitem letu nad hišami ali nad gozdom! Ne, treba se bo spoprijazniti z mislijo, da ne bo zasledil njihovega lastnika. Sedaj se vsa čebelarjeva jeza, ves njegov mrki obup izlije na te pritepenke, ki niso za drugo rabo, kakor da bi jih človek zažveplal ali zastupil.

»Le počakajte!« zagrozi čebelar s pestjo proti jasnemu jesenskem nebu in jo ubere domov. V shrambi najde še nekaj zrnec pristnega predvojnega strupa za podgane, pomeša ga z vodo in sladkorjem, toda ker se mu vidi tega nekam malo, brska še dalje. Kmalu naleti na zavojček tablet proti glistam. Tudi to je strup, sem z njim! Po isti poti romajo stare ženine kapljice za srce, ostanki modre galice, skratka vse, o čemer je kdaj slišal ali bral, da je strupeno ali kar ima na lekarniški stekleničici svarilen napis. Srd je spremenil čebelarja v staro čarovnico, v divjo furijo, ki vari opolnoči med zaklinjanji skrivnostni napoj iz zelišč in krastač za tistega, ki je strl njeno srce. Ko ne najde čebelar ničesar več, odnese strahotno brozgo k čebelnjaku in jo nastavi čebelam. Te navale nanjo z vsem pohlepom čebelje duše. Toda ni videti, da bi jim škodilo. Polizejo oslajeno vabo, kakor bi trenil, in čudovito jim je morala dišati, ker se že čez nekaj minut oblak krilatih roparic poveča za nove stotisoče. Divje stikajo okoli čebelnjaka, vdirajo v vse hiše naokrog in iščejo še česa užitnega. Ljudje zapirajo okna, na vseh straneh tulijo opikani otroci. Prava sreča, da jo je soseda steknila v jezik, takoj ko je odprla usta, in mora sedaj molčati. Tudi brez njenih opomb se čebelar zaveda, da jo je spet polomil. Naval bo sedaj še hujši in dolgotrajnejši. Njegove čebele pa ne morejo ostati tako dolgo zaprte. Treba se bo umakniti.

Čebelarjev ajdovi družabnik je sicer gad, toda čebele ima na drugem koncu mesta in v njegovem čebelnjaku bi bilo prostora še za nekaj panjev. K njemu se zateče čebelar v svoji stiski. Prihodnje jutro pa navsezgodaj naloži svoje zaprte čebele na voz ter jih prepelje na novi dom. Tukaj bodo imele revice mir. Dober kilometer naokrog ni nobenega drugega čebelnjaka in ni se bati, da bi jih domače čebele napadle. Kajti čebele so vendarle

v mnogih ozirih kulturnejše kakor ljudje, sostanovalce pod isto streho puščajo lepo pri miru. Morda je to samo zato, ker čebele nimajo sinčkov edinčkov in ne goje kokoši, kar je največkrat vzrok prepira, lahko pa je povod tudi drugačen, kaj moremo vedeti. Prav gotovo je to nekaj ganljivo lepega v čebeljem značaju in čebelar čuti, da se mu spet povrača zaupanje v čebelji rod. Potolažen je in njegova jeza pojema. Nikoli ne bi postal čebelar, ako bi si ohranil vsaj trohico vere v ljudi. Kako bi mogel živeti, če se niti na čebele ne bi mogel več zanesti? Tukaj na novem domu se bodo njegove uboge male odpočile, tukaj jih bo dokrmil, spomladi pa pojdejo skupaj s trebuhom za kruhom. Ljubice, srečno in na svidenje zvečer!

Toda čebelar si ne more kaj, da ne bi še vsak dan skočil pogledat na sosedov vrt, kjer sameva njegov mali čebelnjaček tako prazen in zapuščen. Kako reven in neogljen je brez čebel! Brez dvoma je mnogo preskromen za tako plemenite prebivalke. Treba si bo omisliti kaj boljšega. Še dobro, da jih je bil prisiljen preseliti pred zimo. In čebelar se niti ne jezi več na roparice, ki še stikajo tam okoli in jih je vsak dan manj. Tretji dan je našel tam samo še peščico čisto črnih, ogoljenih čebel. Te bodo vztrajale do zadnjega in jim ni pomoči. Pred smrtjo se jim je zapičila v možgane še zadnja misel: tale nesrečni rop. In dokler se ne zgrudijo, bodo brenčale tam naokrog, trmaste in zagrizene kakor star akademik s svojo idejo o bogu. Ubožice!

Čebelarjevo srce je polno sočutja.

ČEBELARSKO PISMO IZ NEMČIJE

JOSIP ZUPANC, HAMBORN

Odločil sem se, da se kot slovenski izseljenec v Nemčiji po daljšem odmoru zopet oglasim v Slovenskem čebelarju in da popišem, kako smo tukaj čebelarili v zadnjih letih.

Že pet let zaporedoma smo imeli prav slabe medene letine. Zaradi tega je marsikateri čebelar vrgel puško v koruzo in prenehal čebelariti. Dober čebelar pa vztraja, se ne emeri in upa na boljšo prihodnost. Če pokrije izdatke, ki jih je imel s čebelami, pa je že kar zadovoljen. Da smo imeli v teh letih tako slabo bero, je bilo krivo največ hladno in deževno vreme, deloma pa tudi škropljenje sadnega drevja s strupenim škropivom D 605. Neko leto mi je zaradi zastrupljenja padlo preko polovice čebel. Samo po sebi je umevno, da od tako oslabeledih družin ne more pričakovati čebelar nikakega donosa. So pa še druge stvari, ki kvarijo bero. Paša na jesenski resi nam je bila vedno zadnje upanje, menda tako kot pri vas ajdova paša. Rese je bilo tukaj po nekaterih krajih več tisoč hektarov. Vse te pokrajine, kot n. pr. Lüneburgerheide, Emsland, Senne pri Paderbornu itd. pa so danes naseljene z begunci iz vzhodne Nemčije, ki jih s tako hitrostjo kultivirajo, da se čebelarji sprašujemo, kam bomo prihodnje leto z našimi čebelami.

Preteklo jesen smo priredili tu v Hambornu zelo obsežno razstavo pod geslom »Siedlung, Heim und Garten«. Obiskovalcev je bilo nad 160.000.

Razstave v tolikem obsegu v našem mestu do sedaj še ni bilo. Nam čebelarjem je bila dodeljena prostorna dvorana, v kateri smo razstavili svojo robo. Kar je bilo v njej razstavljenega, mi ni mogoče nadrobno popisati, saj bi porabil za to najmanj polovico številke Slovenskega čebelarja. Ker pa bi to tovarišu uredniku gotovo ne bilo všeč, naj opišem samo nekatere zanimivosti.

Po stenah so visele slike raznih čebelarških strokovnjakov in znanstvenikov, med njimi tudi slika našega Janše, nadalje portreti Hruške, Dzierzona, Preussa, Berlepscha, Kuntzscha, prof.dr.Götzeja itd. Mize so bile obložene z vsakovrstnim in najnovejšim čebelarškim orodjem, na tleh pa

so stali panji vseh mogočih sistemov od zvotljenega drevesnega štora pa do tako imenovanega nebotičnika, ki ga je bil iznašel neki francoski pater. Avtomatično in brez prenehanja je tekel film, ki je kazal čebele pri njihovem delu v panju in pri opráševanju sadnega cvetja. Tu si videl v primerni povečavi pašne čebele, kako oddajajo nektar svojim mlajšim sestricam in kako ga odlagajo v celice, kako nabirajo obnožino, kako jo prinašajo domov in kako jo druge mlajše čebele tlačijo v celice. Nadalje si videl, kako se vsuje roj iz panja itd. Posebno pozornost so vzbujali iz sadre narejeni modeli čebele, matice in trota, vsi v prerezu, tako da je bilo videti vsak posamezni notranji in zunanji organ pri vseh treh spolih. V veliki množini so bili razstavljeni čebelarški listi in druga čebelarška literatura, kakor tudi izdelki iz voska in seveda tudi med v kozarcih. Novost, ki je zanimala zlasti čebelarje, je bila satnica, napravljena iz umetne smole. Taka satnica ima to prednost, da je nezlomljiva, da je ni treba zažičevati in da drži, ko jo vložiš v okvir, za vedno. Satnica v velikosti $22,3 \times 37$ cm stane 2,50 DM.

Ko postanejo celice zaradi zaleganja temne, vzameš sat iz okvira, ga pomočiš v vročo vodo in zopet imaš tisto satnico, ki si jo pred leti pritrdil v okvir. Ves pridobljeni vosek pa lahko prodaš, saj ga zase več ne potrebuješ. Da se takim satnicam čebele ne izogibajo, so pričali dodelani sati s pokrito zalego in s pokritim medom. Jaz bom te satnice letos preizkusil v svojih panjih in o uspehu poročal pozneje.

Naj ob zaključku še nekaj omenim! Ko sem peljal svoje blago z dvo-kolnico na razstavo, je bilo že docela temno. Ker se mi je zelo mudilo, sem premalo pazil na pot in naenkrat zavozil v plitvo jamo, ki so jo izgrebli mnogoštevilni avtomobili. Pa bums in že vidim kolesa svojega vozila obrnjena navzgor. V zaboju na vozilu je bilo nad 300 steklenic medu in okoli 30 kg voska. »No, sedaj je pa najbolje,« sem si mislil, »da grem domov po svoje čebele in jih pripeljem semkaj na lizanje. Za nekaj dni bodo imele tu prav izdatno pašo.« Toda na čudo niti ena steklenica se ni ubila. Zato sem se počutil tako srečnega, kakor če bi bil ves ta med našel na cesti. Ž ženo sva nato delala vso noč, preden je bila postavljena masivna trostrana piramida, sestavljena iz steklenic z medom, in preden je bilo tudi vse drugo urejeno. Mnogi obiskovalci razstave so mi priznali, da je bilo moje stojišče najlepše urejeno in najbogateje obloženo z medom. V piramidi je bil, kakor je razvidno iz objavljene slike, v prvih treh vrstah svetlejši lipov med, dalje navzgor pa temnejši med z rese. Za zasluge v čebelarstvu sem dobil od razstavljalnega odbora zelo visoka odlikovanja. O tem so poročali tudi tukajšnji časopisi in eden izmed njih je celo prinesel mojo sliko. Prejel sem bronasto in srebrno kolajno ter dve častni diplomi. Zlate kolajne pa sem bil deležen že pred leti, tako da imam sedaj kolajne vseh treh razredov. Kot slovenski čebelar v tujini sem tega uspeha prav vesel.

Vsem tovarišem čebelarjem v domovini želim čim bogatejše medeno leto. Upam, da se avgusta mesca vidimo, ako se bo posrečil letošnji izseljeniški izlet v domovino. Do tedaj pa na svidenje!

O p o m b a u r e d n i š t v a. Dopis tovariša Zupanca iz Hamborna smo prejeli že lansko leto, zaradi pomanjkanja prostora v listu pa smo ga mogli šele sedaj objaviti. Upamo, da nam tega ne bo preveč zameril in da nam bo takoj poročal o satnicah iz umetne smole, kakor hitro jih bo preizkusil. S takimi satnicami je že pred leti delal pri nas poizkuse pokojni Žnidaršič v posebnem tipu svojih panjev z okviri iz okroglih letev. Rabil jih je kot nekako pregrado med mediščem in plodiščem namesto matične rešetke. Čebele so jih sicer izdelale, toda nerade zanašale z medom, matice pa jih sploh niso hotele zaleči. Več uspeha je imel s tanko pločevino, ki jo je namočil v vosek in nato vanjo vtisnil začetke celic. Take satnice uporablja še danes tovariš Kirar, vendar samo v mediščih. V Ameriki so pred vojno delali veliko reklamo za aluminijaste satnice in polsate, danes pa o vsem tem ni ničesar več čuti. Ideja torej ni nova! Zato dvomimo, da bodo imeli Nemci s »svojo iznajdbo« kaj več sreče. Ob posebnih okoliščinah je pač mogoče prisiliti celo matice, da zaležejo sate, izdelane nad to ali ono umetno osnovo, v normalnih razmerah pa se jih bodo izogibale in s tem zavirale razvoj družin.

POROČILO ZA AVGUST

Temperatura je bila v avgustu podpovprečna; avgust je bil torej hladnejši kot druga leta. Množina padavin je bila nadpovprečna, število padavinskih dni pa skoro normalno. Hoja je še prijemala, a kakega znatnega donosa ni bilo. Ajda je odpovedala, ker so bile noči prehladne. Dobro je medila v Prosenjakovcih pri Murski Soboti, nekaj je dala tudi v Bučkovcih. Od drugod o medenju ajde ni ugodnih poročil. Tudi žepek ni ustregel pričakovanjem čebelarjev.

Zajčje polje: Donosa je bilo nekaj s travniškega cvetja, posebno z medene detelje.

Breg: 9. VIII. je znova medila jelka; donos od 10—50 dkg, 23. VIII. je po gorah zapadel sneg; na ajdi so čebele nabrale vsega skupaj le kakih 75 dkg.

Preddvor: Ajda je popolnoma odpovedala. Že 30 let ne pomnijo čebelarji tako slabe letine. Družine bo treba krmiti, ali krčiti.

Krka: Ajda ni medila.

Dražgoše: 12. VIII. je prišla jelka; donos od 30 do 90 dkg. 16. VIII. jo je izpral dež, 18. VIII. je še dražila, vendar ni bilo znakov donosa. Tudi na Jelovici je jelka prijemala, toda brez posebnega učinka, tako da so čebelarji odpeljali čebele domov.

Novo mesto: Odkar čebelarim, to se pravi že 45 let, ni ajda še tako slabo medila kot letos. Kakor kaže sedaj v avgustu, ne bodo niti najmočnejše družine nabrale zimske zaloge. Na otavi so brale le za sproti in še to ne povsod.

Sv. Lovrenc na Pohorju: Ajda ni medila.

Sv. Lovrenc na Drav. p.: Ajda je popolnoma odpovedala.

Donačka gora: Ajdova bera na Ptujskem polju ni bila zadovoljiva. V prvem tednu je bilo 20—40 dkg donosa dnevno, v drugem tednu pa je tehtnica padla za 50 dkg (dež, mrzle noči).

Bučkovci: Ajda je medila, vendar ne tako močno kot druga leta.

Cezanjevci: Otava je še kar dala nekaj medu. Družine so se dobro razvijale in nekatere celo rojile. Ajda pa nas je kljub bujnemu cvetenju pustila na cedilu.

Pristava: Ajda je odpovedala. 21. VIII. po topli noči je bil lep dan in donos 110 dkg. Naslednji dan je deževalo in nastopile so mrzle noči; donosa ni bilo več.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	dežev.	s sneg.	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	+ 60	+250	+ 80	+ 390	+17.2	28	8	—	261
Preddvor—Kranj	-165	+160	+205	+ 201	+15.9	29	6	—	186
Dražgoše—Škofja Loka	- 70	+180	—	+ 110	+16.1	25	10	—	152
Tinjan—Istra	+ 40	+ 15	+115	+ 170	+19.0	30	5	—	319
Moščeniška Draga-Istra	-100	-110	- 30	- 240	+20.9	31	6	—	314
Zerovnica—Postojna . . .	+ 25	+ 15	-145	- 105	+17.4	27	4	—	280
Zajčje polje—Kočevje . .	+ 39	+140	+ 30	+ 200	+19.0	27	5	—	290
Krka—Stična	-130	- 15	+280	+ 135	—	29	5	—	254
Novo mesto	+ 65	- 20	+135	+ 180	+19.1	29	4	—	284
Dragatuš—Črnomelj	-185	+275	+280	+ 370	—	29	3	—	—
Dobova—Krško	- 45	—	+ 60	+ 15	+19.2	29	3	—	—
Selnica ob Dravi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Lovrenc na Pohorju . .	- 85	+ 35	- 90	- 140	+17.0	27	4	—	251
Sv. Lovrenc na Drav. p . . .	- 95	-205	- 20	+ 90	+18.1	28	7	—	239
Donačka gora—Rogatec . . .	—	—	—	—	+18.0	29	8	—	218
Bučkovci—Ljutomer	+ 50	+410	+255	+ 715	+17.8	28	5	—	298
Cezanjevci—Ljutomer	+150	+320	+440	+ 910	+18.4	27	9	—	218
Pristava—Ljutomer	- 80	+160	+ 70	+ 150	—	59	6	—	297
Prosenjakovci—M. Sobota . .	+650	+1090	+1240	+2980	+17.2	28	5	—	256
Lendava	+100	+620	+ 20	+ 740	+19.2	27	8	—	204
Ribnica na Pohorju	- 80	- 30	- 50	- 160	—	25	6	—	265
Lokve — Pribudič	-225	+365	+570	+ 710	+19.7	25	6	—	—
Ljubljana	—	—	—	—	+17.8	28	12	—	233
Povprečki:	—	—	—	+ 371	+18.1	27.9	6.1	—	253.6

Tinjan: Paša je bila v tem mescu na žepku in malo je je bilo tudi na ajdi, nabrale pa so čebele le za sproti.

Prosenjakovci: Na otavi so nabrale čebele toliko, da sem bil primoran točiti. Sredi avgusta je začela cveteti ajda in je kar dobro medila. Največji donos 320 dkg je bil 26. VIII.

Lokve—Pribudič: Do 6. avgusta je tehcnica stalno padala, matice so z majhnimi izjemami prenehale zalegati. Tega dne zvečer smo se selili v Pribudič na žepkovo pašo. Izgub ni bilo, ker je bila noč hladna. Žepka je bilo tedaj le kakih 5 % v cvetju. Zaradi vetrovnega vremena in pomanjkanja vlage ni medil do 11. VIII., kljub temu da je bil bujno razraščен in lepo zelen. 15. VIII. ga je bilo že okrog 30 % v cvetju, 20. VIII. pa do 60 %. Žepek je letos na splošno slabo medil, dasi je bilo v drugi in tretji tretjini avgusta dovolj mokrote. Zdi se, da so bili letos vremenski pogoji isti kot leta 1948. ko je bilo na panj 30—60 kg donosa, a ni izpolnil naših pričakovanj. Kot je mogoče do sedaj presoditi, bodo družine v večini primerov nabrale le zimsko zalogo. Pritlikavi šetraj ali, kot mu zaradi rdečevijoličastih cvetov pravijo, rdeči žepek je letos manj medil od belega, medtem ko je bilo v prejšnjih letih ravno nasprotno. Ni upanja, da bi se položaj v septembru izboljšal, čeprav je žepek še v polnem cvetju. Škodovala mu je burja, ki je neprestano pihala v juliju, zlasti v avgustu, zelo pa tudi lanska suša.

JANEZ MALI

Že zopet je posegla kruta roka usode med naše vrste. Ugrabila nam je našega dolgoletnega člana in navdušenega čebelarja Janeza Malija iz Gorič. Bil je prava čebelarska dobričina, lovec in mizar. Panje si je sam napravil in jih tudi vzorno oskrboval.

Med okupacijo so ga Nemci neusmiljeno preganjali, tako da je obredel skoro vsa taborišča kakor Begunje, Dachau, Friedrichshafen, Buchenwald ter si pri tem preganjanju nakopal neozdravljivo bolezen, ki nam ga je ugrabila iz naše srede 4. aprila 1953. Bil je vzoren aktivist in predsednik odbora OF. — Blag mu spomin!

FRANC ZUPANČIČ

Ni še poteklo leto dni, že nas je zapustil drugi član naše družine, in sicer Franc Zupančič iz Starega trga pri Višnji gori.

Rojen je bil 6. januarja 1885. Čebelaril je 46 let. Za čebelarstvo se je navdušil pri velečebelarju Emilu Rawenegu v Podsmreki pri Višnji gori, kamor je hodil delat zabožčke za izvoz čebel. Prvotno je čebelaril s kranjiči, leta 1927. pa si je nabavil 5 žnideršičev, s katerimi je nadaljeval do svoje smrti. Ukvarjal se je tudi z vzrejo matic. Pri njem si vedno dobil prašilčke, če si jih rabil. Naša družina ga bo ohranila v najlepšem spominu.

ANTON ZUPANČIČ

Ni še preteklo leto, pa smo zgubili že tretjega člana naše družine. 18. junija t.l. je umrl Anton Zupančič, rojen 14. januarja 1883, brat zadnjič umrlega Franca.

Rajni se je ukvarjal s čebelami že od leta 1898, vse do svoje smrti. Do leta 1922. je čebelaril samo s kranjiči. Potem je začel z žnideršiči, vendar je kranjiče zaradi rojev še vedno obdržal, ker je večkrat na pomlad nekaj panjev prodal. Kadar kako pomal ni hotelo biti rojev, jih je sam napravil, tako da je vedno prišel na svoj račun. Rad je pomagal svojim tovarišem z nasveti in delom. Zato ga bodo mnogi pogrešali.

Mravlje. Mravelj je mnogo vrst; so rdeče in črne, majhne in velike, pohlevne in bojovite, ena lastnost pa je vsem skupna — sladkosnednost. Neizmerno rade imajo sladke stvari, posebno med, in zato ni čuda, da jih prištevamo med čebelje škodljivce, saj se jih vsak čebelar otepa, kolikor more, seveda z večjim ali manjšim uspehom.

Da je treba preprečiti mravljam dostop do panjev, je jasno. Kdor ima to nadlogo v čebelnjaku, naj pazi, od kod prihaja mravljinčja procesija oziroma kam hiti s sitimi želodčki. Vse dohode naj namaže s petrolejem, pa bodo mravlje kmalu izginile. S tem sredstvom jih preženemo tudi izpred in izmed panjev. V notranjosti panja pa namaži kvečjemu les za okencem in pri vratcih, kajti duh po petroleju ni nič manj zoprn čebelam kakor mravljam. Mravljišča v bližini čebelnjaka razkoplji in polij z močno razredčeno karbolno kislino (en del karbola, devet delov vode) ali jih popari večkrat s krompom, polij s slano vodo oziroma s petrolejem ali potresi s soljo! Dobro je tudi, če stoji čebelnjak na betonskih podstavkih, ki imajo žlebove za vodo. Ker pa mravlje z vodo napolnjene žlebove dostikrat premostijo z listjem, smetmi ali s čim podobnim, in potem po teh mostičkih prilezejo v čebelnjak, je umestno, naliti v žlebove petrolej ali staro ribje olje. Taki podstavki so pa brez pomena, če mravlje lahko splezajo v čebelnjak po visokih travnatih bilkah ali po vejah grmov in dreves, ki se dotikajo čebelnjaka.

Imamo pa še mnogo drugih pripomočkov, s katerimi se lahko rešimo neljubih obiskov. Potresi pota mravelj in mesta blizu njihovih skrivališč z drobno seseklanim česnom, s pepelom, sajami, moko oziroma s soljo, ali jih poškrpi s petrolejem! Kjer se mravlje najraje zadržujejo, tam raztrosi naftalin, katerega duha ne prenašajo, ali namaži dohode z ribjim oljem in nobena mravlja ne bo prišla

blizu. Tudi posipanje krajev, kamor zahajajo, z žveplenim cvetom, polivanje s katranom, karbolinejem in kreolinom, je uspešno.

Končno še nekaj navodil. Zmešaj dva do tri dele zdrobljenega sladkorja z enim delom boraksa in to zmes postavi v mravljišče! Zmes lahko raztrosiš tudi okoli dreves, ker boraks rastlinam ne škoduje. Ali pa raztopi v enem delu vode en del sladkorja in en del boraksa ter postavi posodico s to raztopino tja, kjer so mravlje, toda tako, da bo raztopina mravljam dostopna, čebelam pa ne. (To sredstvo se obnese celo pri uničevanju ščurkov.) Segrej v lončku 100 gramov smrekove smole in 25 gramov namiznega olja! Ko se to shladi, prideni še 50 gramov medu! Z mešanjem dobiš lepljivo tekočino, ki ni strupena, a če jo mravlje ližejo, kljub temu poginejo. Tudi pri tej tekočini pazi, da ne bo dosegljiva čebelam. V iste namene uporabljajo nekateri preprost kamiličen čaj, oslajen s sladkorjem.

Mravljišče lahko poliješ z 10%no raztopino naftalina v bencinu. Raztopina pronica v notranjost, njeni hlapi pa uničijo mravlje, njih jajčeca in ličinke. Iz mravljišča preženeš mravlje tudi tako, da zakoplješ vanj mrtvo ribo.

Duh paradiznikove rastline je baje mravljam precej zoprn. Zato nasadi mnogo paradiznikov v bližini čebelnjaka! Nekateri zopet svetujejo, naj polivamo okoli čebelnjaka urin (seč) ali grenko vodo, v kateri smo kuhali pelin, orehovo listje, divje kamilice in podobna grenka zelišča.

Poskusi torej, dragi čebelar, po tem ali onem navodilu prepoditi mravlje od svojih ljubljank! Izmed naštetih izberi pač ono, ki se ti bo zdelo najprimernejše ali najuspešnejše. Pomni pa, da brez truda ni zmage!
Efer

Pismo iz Amerike. Pred kakim letom je bil na obisku v tukajšnjem kraju rojak, ki se je približno pred 40 leti odselil v Ameriko za zaslužkom. Sedaj je že upo-

kojen, ima svojo hišico in pa tudi čebele. Čeprav ni imel med svojim obiskom v domovini prilike ogledati si kako dobro urejeno čebelarstvo pri nas, smo ga vendar zainteresirali za čebelarstvo v stari domovini, zlasti v njegovem rojstnem kraju. Po povratku v Ameriko nam je poslal nekoliko kilogramov semena enoletne medene detelje in dolgo pismo, iz katerega veje prepričanje, da čebelarimo pri nas še vedno tako kakor tistikrat, ko je on odhajal v Ameriko. V pismu nam pojasnjuje, v kakšnih panjih tam čebelarijo, obenem pa nam pošilja izrezke iz ameriškega čebelarskega lista s slikami panjev, nastavkov, orodja in satnice, v dobri veri, da Slovenci vsega tega še ne poznamo. Poslal je celo pol kvadratnega decimetra satnice.

Ko smo se mu zahvalili za prejeto deteljno seme in njegovo pozornost, smo mu v odgovoru vljudno raztolmačili naš sedanji način čebelarjenja. Povedali smo mu, da se tudi mi Slovenci vsestransko okoriščamo z modernimi pridobitvami na čebelarskem področju. Omenili smo mu, da smo v enem pogledu morda celo pred Američani, ker je pri nas boj za »najboljši panj« skoraj dobojevan, medtem ko se oni še vedno bore z mnogimi sistemi panjev, od katerih pa nobeden ni tako prikladen za prevoz na večje razdalje kakor naš AŽ. Na naše pismo nam »stric iz Amerike« še ni odgovoril.

Zunko

Kako dolgo vzdrže panji. Minulo leto sem bil na javni dražbi, ko so razprodajali panje in druge čebelarske potrebščine pokojnega Bernika iz Brega pri Litiji. Panji, ki so bili tesno zloženi v čebelnjaku drug poleg drugega, so bili tako dobro ohranjeni, da so bili videti stari komaj leto dni. V resnici pa so služili čebelarju nad 40 let. Panje je dobavil Berniku pokojni Znideršič, ki je gotovo uporabljal pri njih izdelavi najboljši les. Stranske stene panjev so imele na zunaj še kar lepo belo barvo, le čelnice so bile med rasti nekoliko razjedene. Ako bi bili panji spredaj pobarvani, bi bil učinek menjajoče se toplote (dež, sonce) manjši. Naj še omenim, da ni Bernik čebel nikoli prevažal, kar je gotovo precej pripomoglo

k tako dobri ohranitvi panjev. Kupci bodo lahko te panje uporabljali še najmanj 15 let, tako da bodo v rabi skoro 60 let. Da lahko panji vzdrže tako dolgo dobo, morajo biti napravljene iz dobrega lesa in zložene v čebelnjaku z dobro streho. Meni so panji, ki sem jih prevažal, odpovedali že po petnajstih letih. Tega je bila kriva največkrat slaba streha.

Gospodsvetski

O čebelarjih, ki niso čebelarji. Blizu mojega doma stanuje čebelar, ki si kupi vsako leto 5—8 panjev čebel in vendar v čebelarstvu ne napreduje. Preko zime mu navadno poginejo vse čebele, tako da začenja vsako leto znova. Prvotno sem mislil, da gre tu za malomarnost, pozneje pa sem ugotovil, da je to le njegov poseben način čebelarjenja. Poleti ali jeseni pobere družinam ves med, nato pa jih pusti, da od gladu pomrjejo. Marsikdo, ki pozna njegovo brezbriznost, mu čebel že noče več prodati. Vse doslej sem bil mnenja, da je to edinstven primer, pa sem bral v letošnji čebelarski reviji »American Bee Journal« tole:

»Neki čebelar pobere čebelam jeseni ves med. Z izkupičkom, ki ga dobi za med, si spomladi kupi druge čebele. Razumljivo je, da čebele jeseni uniči. Ker je Amerika zelo razsežna, ima tudi različna podnebja, kar omogoča nabavo čebel ob vsakem letnem času. V južnih pokrajinah, kot n.pr. v Kaliforniji in Floridi, letajo čebele normalno, medtem ko je drugod še zima. Celó v januarju je mogoče kupiti čebelje družine. Omenjeni čebelar utemeljuje svoje početje s tem, da dobi za med, ki bi ga čebele čez zimo porabile kot hrano, dosti več, kakor pa izda za nakup novih čebel.«

Jasno je, da ta način čebelarjenja ni sodoben, toda kakor so povsod izjeme, tako so tudi v čebelarskih vrstah ljudje, ki ne spadajo mednje.

Gospodsvetski

Zdravilo za odstranitev kurjega očesa. Izžet košček limone, v katerega si dal malo medu, položi zvečer na kurje oko, ga zaveži in zjutraj odstrani! Ponovi to večkrat! S takim zdravljenjem odpraviš vsako kurje oko, tudi najtrdovratnejše. (Po dr. Gaetanu Malagoli.) —e—

POROČILO

o II. rednem občnem zboru

Zveze čebelarških društev za Slovenijo

Pri razpravi o poročilih upravnega in nadzornega odbora se je prvi oglasil k besedi tovariš Slavko Raič, ki se kot dolgoletni sodelavec v čebelarških organizacijah in pri Slov. čebelarju čuti dolžnega, da spregovori nekaj besed. Premoženje čebelarške organizacije je zraslo iz skromnih začetkov ob varčevanju in nesebičnem sodelovanju pravih čebelarjev. In vse doslej so se vodilni ljudje vedno prizadevali, da bi pridobili čim več čebelarjev k sodelovanju. V zadnjem času pa se jih naenkrat odbija. Urednik ga je nekajkrat surovo napadel, ko mu je prepovedal, da bi mu kot slavistu postavljaj članke na glavo in stilistično popravljaj. Čudi se, kako si more urednik dovoliti tak ton, kot ga je uporabil v zadnjem članku v SC. S takim ravnanjem si ne more pridobiti sodelavcev in tu leži tudi vzrok, da je list slab. Vsak pisec vendar svoj članek podpiše in zanj odgovarja; tudi bolj pester je list, če piše vsak tako, kot mu je govorica zrasla.

Za naše kmetijsko gospodarstvo in oplojevanje rastlin so majhna čebelarstva važnejša od velikih, ki se itak vedno selijo. Ni prav, da so ravno člani upravnega odbora postali prvi zakupniki Čegojev. Izdatki za prazne lokale na Ajdovščini in za bodočo voditeljico buffeta niso umestni. Visokoleteči načrti se radi podro, graditi je treba na realni gospodarski osnovi. Konstruktivna kritika je potrebna, ker gre za napredek slovenskega čebelarstva. Vso modrost so res pojedli z veliko žlico nekateri v vrhovih, od sebe pa niso dali nobene fige. Rokopis pred leti po nalogu uprave prevedene ruske knjige leži še vedno v arhivu, namesto da bi ga že tedaj izdali, ko je bil tisk še poceni. Če imajo isto knjigo v prevodu i Srbi i Hrvati, zakaj bi je ne

imeli še mi! Tudi Čebelarško čitanko bi lahko že davno imeli. Središče napadov je bil vedno tudi tov. Rihar, a je kljub temu napisal knjigo v čebeljih boleznih!

Tov. Bukovec je pojasnil svojo črnogledost glede bilance. Ne zdi se mu prav, da se je tako močno povečalo število uslužbencev pri Zvezi. To povzroča izdatke, ki jih bomo težko zmagovali. Res je, da izkazuje letošnja bilanca dobiček, toda ta ne izvira od prodaje medu ampak od čebelarškega sladkorja. Treba je predvsem rešiti vprašanje doma in odkupiti še drugo polovico hiše ter je le škoda, da se to že ni izvedlo. Ni bil načelni nasprotnik Čegojev, pač pa je vedno poudarjal, naj bi se za poizkus ustanovili samo 5 Čegoji. Vrhniško delavnico bo treba brezpogojno in čimprej modernizirati. Vsekakor bo treba skrbno varčevati in zvišati dohodke, če bomo hoteli izvesti ves zastavljeni program.

Tov. Korošec (Sv. Lovrenc na Dr. p.) je mnenja, da je treba sprejemati pobudo od spodaj, od malih čebelarjev, ne pa njim urinjevati tujo voljo od zgoraj. Čebelarji naj dopisujejo, uredniki pa naj njihove dopise popravijo in objavijo. O AZ-panjih ni bilo potrebno na široko razpravljati v strokovnem listu. Opis bi lahko izšel v posebni brošuri. Če bi bil SC zanimiv, bi ga vsak čebelar rad naročil. Čebelarških potrebščin Zveza ne dobavlja redno.

Tovariš Rihar ugotavlja, da uredništvo zavlačuje objavo člankov, da članke potvarja, izpušča v njih stavke in jih kroji po svoje, tako da popolnoma spremeni smisel povedanega. Pike, vejice in malenkosti lahko popravlja, smisla pa nikakor ne bi smelo. Popravkov uredništvo ne objavlja, v svojih pripombah pa žali in surovo napada. S takim početjem si ne bo pridobilo sodrudnikov.

Tov. Klarič (Kočevje), Mavčec (Ptuj) in Resman (Radovljica) zahtevajo, da naj prizadeti svoje osebne spore med sabo poravnajo, razprava o tem pa naj

se konča. Opozarjajo tudi na previdnost pri sklepanju o milijonskih investicijah.

Delegat z Bleda pravi, da je gospodarski uspeh Zveze sicer pozitiven, da pa je bil ustvarjen dobiček na račun čebelarjev, ki so kupovali žagovino v sladkorju.

Tov. Namar pojasni potek dobave in denaturiranja sladkorja. Večji del dobička ni od sladkorja, saj je bilo l. 1952 prodano 66 ton medu.

Tov. Selevšek se ne zadovoljuje s to izjavo, strinja se z mnenjem tovariša z Bleda. Osebnim prepirom je treba napraviti konec, prizadeti naj se sami med sabo pogovore in pobotajo. Vse preveč se na zboru govori o stvarih, ki ne prispevajo k povzdigi čebelarstva. Odborniki zaslužijo priznanje, ker so ravno oni pričeli z zakupom Čegojev in dali dober vzgled. Ljubljanski čebelarji bi se lahko večkrat sestali in na teh sestankih reševali svoje ožje probleme. Potem ne bi prišlo do osebnih razračunavanj na občnem zboru.

Tov. Krmelj poudarja, da taka razprava zares ne more roditi pozitivnih uspehov. O Čegojih se je mnogo razpravljalo ne le v Zvezi ampak tudi na drugih mestih, predvsem o finančnih sredstvih, do katerih je bilo treba priti. Ta sredstva so še danes na razpolago in se jih v druge namene ne more uporabljati.

V svojem pismu dokazuje nekdo iz bohinjskega kota, da so tam večja čebelarstva nemogoča in tov. Raič trdi, da so mala čebelarstva važnejša od velikih. Res je, toda kako je potem mogel SC včasih pisati o velikih čebelarstvih? V Poljanski dolini bi upal postaviti 400 do 500 panjev, ne da bi bil komu v napoto. V Bohinju je seveda drugače. Toda v tem pismu gre predvsem za ton, ki zveni iz njega. Ton urednika SC in ton tega pisma sta popolnoma enaka. SC res ni tak, kot bi moral biti. Dobil je celo vrsto pisem, v katerih se člani pritožujejo čez samovoljnosti pri SC. Te morajo prenehati. Naloga našega lista je vzgajati, izobraževati in usmerjati politiko čebelarjenja na Slovenskem.

Napore prednikov, ki so z varčevanjem prišli do doma na Titovi cesti, je treba upoštevati, toda rad bi vedel, v kakšnem stanju bi bilo to bogastvo danes, če bi ga imel še stari odbor v rokah. Treba se je tolči naprej z vsemi silami in zbrati sredstva, da se postavi dostojen dom, kateremu bomo dali ime našega Janše. Za čebelarstvo šolo daje potrebna sredstva država; vprašanje pa je, koliko časa nas bo še podpirala. Upravni odbor se bo moral znajti in poiskati sredstva, ko bo podpora odpadla. Napačno bi bilo, če bi šolo ukinitili in izdali vse, tudi zamisel Janševega doma. Ukvarjati se bo treba z različnimi trgovskimi posli, da pridemo do sredstev. Nadalje bo treba najti človeka, ki bo prevzel službo potovalnega učitelja. Ta bo obiskoval društva, prirejal tečaje in predavanja, širil čebelarstvo znanje in vzgajal naraščaj.

Zbrali smo se, da se o vsem tem pametno pogovorimo in dobimo nove pobude za nadaljnje delo. Zato naj bi se tudi debata zasukala v to smer, ne pa vozila po tiru osebnih naspotstev.

Tov. Stefancioza (Rogatec) omenja, da je zaradi ponesrečenega načina izterjatve starih dolgov letos komaj polovica članov naročila list.

Tov. dr. Polič (Grosuplje) pripominja, da gre v gospodarskem vprašanju za dvoje mnenj: za linijo širokega razmaha in za ozko udejstvovanje le na čebelarstvem področju. O tem mora današnji zbor odločiti. Govornik je za široko gospodarsko dejavnost, toda določiti moramo mejo, do katere bomo šli. Zakup Čegojev so podeželski čebelarji smatrali za nekak privilegij, ne pa za požrtvovalnost in višjo zavest. Socialistična demokracija zahteva primeren ton v odnosu človeka do človeka. Čuden ton je zavzel tudi tajnik Zveze v pismenem odgovoru zaradi nekega pasišča, pri katerem je bil sam zainteresiran.

Več delegatov (Rogatec, Ljutomer in Grosuplje) se je nadalje pritoževalo, da čebelarna nima na skladišču panjev in čebelarstvih potrebščin, da jih razpošilja neredno in z veliko zamudo.

Tov. Benko (M. Sobota) trdi, da bi morali razpravljati tudi o splošnem kmetijskem gospodarstvu, s katerim je tesno povezano čebelarstvo. V Prekmurju se čebelarji sprašujejo, kaj bo s čebelami, ki so preostale po lanskem suši. Čez zimo je pomrlo 70 % družin. Prizadete kraje bi morali podpreti. So občine, kjer sploh ni več čebel. V 10-letni kmetijski načrt je treba vključiti tudi čebelarstvo.

Tov. Rojec izjavlja, da ni naloga urednika samo popravljanje vejic in pik, ampak tudi ta, da pazi na lepoto in domačnost jezika. Ravno nekateri šolani ljudje, ki so črpali strokovni pouk iz tujih virov, pa tu mnogo greše in pišejo v jeziku, ki ne zveni prav nič po domače. Če je kaj popravljal je pač popravljaj v tem smislu in z najboljšo voljo, da bi listu koristil. Če so nekateri sodelavci tako občutljivi, ne more pomagati. Tovariš Bukovec je nekdanji tudi njemu popravljaj članke, pa se zaradi tega ni pritoževal, ko pa jih je popravljaj tov. Raiču, ga je prav tako nesramno napadel na nekem občnem zboru kakor sedaj njega. Tov. Rihar je napisal ostro kritiko proti uredništvu in ga skušal z njo strokovno diskvalificirati. Če je bil odgovor na to kritiko napisan v nepriemernem tonu, je kriv tega tovariš Rihar sam. Ali je bil ton pravi ali ne, je zadeva zase. Vsak, kdor bi bil napaden na tak način, najbrž ne bi postopal drugače. Pozna samo dva sodelavca pri SC, ki jih je odbil, pridobil pa jih je mnogo. Delal je pri listu iz idealizma in po svoji najboljši vesti.

Lanski SC ni slab, čeprav se ga mnogo kritizira. Ker je izhajal samo na 24 straneh, je stalno primanjkovalo v njem prostora. Zato je moral tudi članek tov. Riharja o grižavosti in zazimljenju čebel, zaradi katerega je nastal spor, odložiti. Urednik ima pač to pravico, da članek priobči, kadar vidi, da je prav. Tovarišu Riharju je bilo do tega, da bi bil članek objavljen pred izidom njegove brošure o čebeljih boleznih, ker je samo izvleček iz te brošure z malenkostnimi dostavki. Tam ga najdete na str. 69 in, če ga primerjate z onim, ki je bil objavljen v SC,

se lahko vsakdo prepriča, koliko ga je urednik potvoril.

Tov. Šimonka (Dol. Lendava) omenja med drugim, da je skrajni čas, da se uzakoni Uredba o prevozu čebel v pašo, ker so društva brez moči proti nerednostim, ki se dogajajo na pasiščih, kakor tudi občinske in okrajne oblasti, ki se nimajo na kaj sklicevati.

S tem je bila zaključena razprava o poročilih upravnega in nadzornega odbora.

Na poziv predsednika za pripombe k pravilom Čegojev, ki so objavljena v lanskem SC, izjavlja tovariš Resman (Radovljica) da načelno nima ničesar proti. Na Gorenjskem so le mala čebelarstva in vse možnosti izkoriščanja paše do kraja izrabljene. Bohinjski čebelarji so bili mnenja, da bodo zaradi Čegojev morali čebelarstvo opustiti. Predlaga, da se v krajih, kjer je čebelarstvo močno razvito, kraj pa sicer pasiven, ne dopušča osnovanje Čegojev.

Predsednik pripomni, da morajo take stvari urediti čebelarji sami med seboj.

Tov. Podgoršek (Ljubljana), ki je dodatno predlagal točko dnevnega reda, izjavlja, da se mu zdi potrebno in važno, da pravila potrdi občni zbor. Delegatom je treba povedati, kaj so Čegoji, kaj hočemo z njimi doseči in kdo lahko postane zakupnik.

Tov. Rade Živanović prinaša pozdrave srbskih čebelarjev z željo, da naveže stike s slovenskimi čebelarji, da se končno začne tesnejše sodelovanje vseh jugoslovanskih čebelarjev. V daljšem govoru je tovariš Živanović nato obrazložil našo čebelarsko problematiko ter potrebo in korist ustanovitve Zvezne čebelarske organizacije, kar se je pokazalo zlasti pretekle jeseni ob priliki posredovanja pri Gospodarskem svetu FLRJ, ko je šlo za vprašanje in nabavo denaturiranega sladkorja.

Zbor je potem soglasno sprejel razrešnico upravnega in nadzornega odbora ter potrdil nekatere predlagane spremembe pravil Z. Č. D. S.

(Dalje prihodnjič)

POROČILO

o sestanku gospodarskih zastopnikov Zveze

Pred kakimi dvema meseci je bil v Ljubljani sestanek gospodarskih zastopnikov čebelarških društev. Po uvodnih pojasnilih predsednika gospodarskega odbora tov. Podgorška in raztolmačenju osnovnih smernic dela, ki ga opravlja direktor tovariš Namar, se je razvila široka razprava o načinu in temeljnih principih gospodarskega poslovanja posameznih društev. Glavni zaključki tega sestanka so se izkristalizirali v smernice za medsebojno gospodarsko sodelovanje Zveze in čebelarških društev. Zato je tudi večina društev takoj po sestanku pričela dobro delovati.

Na sestanku je bilo sklenjeno, da naj poslujejo čebelarška društva po načelih samostojnega gospodarskega podjetja, kar pomeni, da imajo Zveza in društva iste komercialne pravice in dolžnosti, kot jih imajo ostala samostojna podjetja. Za sedaj naj vodijo gospodarsko dejavnost društev tako imenovani gospodarski zastopniki, za svoje delo pa naj prejemaajo od društvenega odbora določeni honorar. Ta honorar ne bi smel biti nižji od 1 % od prometa. Društva naj ga plačujejo iz ustvarjenih dohodkov. Za izredno marljivo delo lahko odobrijo gospodarskemu zastopniku tudi večji odstotek. Na sestanku so bile določene za med orientacijske odkupne cene. Za odkup medu bomo ugotavljali cene sproti na dan ponudbe. Večje spremembe o cenah bo Zveza posebej javljala društvom.

Zveza bo prodajala čebelarške potrebščine društvom po grosističnih cenah, nadaljnja prodaja v okviru društev pa je stvar gospodarskih zastopnikov.

Razen tega so zastopniki dolžni skrbeti, kot je bilo sklenjeno na sestanku, da ne bodo cene medu padle v škodo čebelarjev, po drugi strani pa, da bodo v skladu s povprečnimi cenami.

Take gospodarske zastopnike kot jih imajo društva, imajo lahko tudi družine, vendar je za to potrebno pooblastilo čebelarškega društva, ki kot samostojna

pravna oseba jamči za poslovanje družine. Zeleti je, da si z raznimi gospodarskimi posli ustvarijo čebelarške organizacije večjo materialno osnovo za svoje delovanje.

Ob zaključku sestanka so udeleženci izrazili željo, da naj bi društva imela čim več prometa in da naj bi bila središče vsega čebelarškega udejstvovanja. Tu naj bi čebelarji redno prodajali svoje pridelke in kupovali čebelarške potrebščine.

DOPISI

OBCNI ZBOR ČEBELARŠKEGA DRUŠTVA V GROSUPLJEM

Prav mrzlo jutro je bilo v nedeljo 1. marca t. l., ko so se v gasilskem domu v Grosupljem zbrali delegati čebelarških družin in odborniki Čebelarškega društva za bivši grosupeljski okraj, da bi pregledali uspehe svojega dotedanjega dela in se pogovorili o bodočih načrtih. Čebelarška šegavost, dolenjskemu človeku prirojena dobrovoljnost in spodbudne besede društvenega predsednika Janka Marolta so kmalu ogrele vse navzoče. Predsednik je poročal o opravljenem delu v pretekli poslovni dobi. Upravni odbor je obravnaval tekoče zadeve na 5. rednih sejah in sklical dva članska sestanka zaradi dodelitve ajdovih pasišč. Z obema tečajema, ki sta bila v Boštanju in na katerih so predavali tovariši dr. Koren, Rojec in Kobal iz Ljubljane o čebeljih kužnih boleznih, so bili čebelarji zelo zadovoljni. V društvu je bilo 11 družin z 214 člani. Ti imajo skupno 1798 AŽ in 300 drugih panjev čebel, tako da pride povprečno po 10 panjev na člana. Lani je sicer odpadlo 33 članov, toda upati je, da tudi ti čebelarji še niso rekli zadnje besede. Najživahnejša je bila velikolaška družina, ki je organizirala dve uspeli čebelarški prireditvi. Hudo kri in veliko nezadovoljstvo med domačimi čebelarji dela še vedno vprašanje ureditve ajdovih pasišč (slučaji Omahen, Podržaj, Pečnik, pasišča v Kožljevcu). Lansko leto je društvo izdalo 41 dovolilnic za dovoz 1358

panjev; bilo je pa tudi nekaj »črnih« prevaževalcev. Od teh so s težavo izterjali nekaj pašne pristojbine. Zato bodo potrebni v bodoče energičnejši ukrepi. Zaključni račun je pokazal v blagajni 29.201 din prebitka, v katerem pa je vštete še nekaj neodposlane naročnine za list.

V razgovoru po poročilu odbora so delegati največ omenjali zopet ajdova pasišča; vsa izvajanja so izzvenela v splošno zahtevo, da je skrajni čas za zadovoljivo ureditev te zadeve; pri tem naj se prvenstveno upoštevajo stari prevaževalci, vsi pa naj se držijo sporazuma z domačimi čebelarji, čebelarске discipline in morale.

Predsednik nadzornega odbora tovariš Kapš je v svojem poročilu poudaril, da ne gre, da bi predsednik poleg svojih opravljal še posle tajnika in blagajnika. Priporočal je, naj v bodoče vsak odbornik prevzete dolžnosti sam opravlja.

Občni zbor je sklenil, da se sedež društva prenese v središče okoliša, v Stično in da se društvo v bodoče imenuje Čebelarско društvo Stična.

Predsednik je nato po sklepu zadnje odboro ve seje s kratkim nagovorom izročil v znak priznanja lepo diplo mo najzaslužnejšemu in najstarejšemu članu Jožetu Mikliču iz Bruhanje vasi pri Dobropoljah, ki se je prijetno presenečen in vidno ginjen zahvalil za tovariško pozornost.

V novi upravni odbor so bili izvoljeni: za predsednika Janko Marolt, za tajnika Josip Kastelic, za blagajnika Miha Omanen, za odbornike pa po en član iz vsake družine; nadalje še tričlanski nadzorni odbor in 5 delegatov za skupščino Zveze.

Občni zbor je z veseljem pozdravil pobudo predsednika Marolta, da priredi društvo v letu 1954 čebelarско razstavo večjega obsega v Stični, ki naj bi zajela vso Dolenjsko in za katero bo treba priče ti s pripravami takoj. Ker bo to prva prireditev te vrste v naših krajih in v Sloveniji sploh, je upati, da bo hvale vredno zamisel izdatno podprla tudi naša Zveza.

Posamezni člani društva so dosegli že lepe uspehe pri razmnoževanju in sa-

ditvi medovitih rastlin. V prihodnjem letu bo poboljšanju čebelje paše tudi društvo posvečalo največjo skrb.

Ob sklepu je še zastopnik Zveze pojasnil nekatera vprašanja. Govoril je o delu in namenih Zveze, o politiki cen, odkupu medu, kuhi voska, izdelovanju satnic, čebelarški šoli in čebelarских gospodarstvih ter o perspektivah v zvezi z desetletnim načrtom za pospeševanje kmetijstva.

Decl

ČEBELARSKA DRUŽINA NA BLEJSKI DOBRAVI

je imela svoj redni občni zbor dne 1. marca 1953.

Predsednik tov. Razinger je pozdravil navzoče in ugotovil sklepčnost, ker je bilo od 11 članov navzočih 9. Prešel je na dnevni red. Za zapisničarja je imenoval tov. Poharja, za overovatelja zapisnika pa tov. Petra Sodjo in Franca Povšina.

V svojem nagovoru je omenil, da je bilo minulo leto zaradi dolge in hude zime za čebelarje naravnost porazno. Saj je ostal malokateri čebelnjak neprizadet. Dalje je poročal, da so imeli čebelarji naše družine velike neprilike s prevozom čebel v jesensko pašo. Zahtevati moramo, da se to vprašanje končno uredi, ker brez prevoza čebel na ajdo je čebelarstvo pri nas nemogoče.

Tajnik tov. Sodja je poročal, da je družina imela v minule m letu 14 članov. Vsa zahtevana poročila smo pravočasno odposlali, vse dopise, ki smo jih prejeli od društva v Radovljici, so bili članom družine razglašeni. 2 člana sta se udeležila društvene razstave v Radovljici, ki je bila zelo pestra in poučna. Naročeni sladkor smo pravilno razdelili med čebelarje, ki so ga naročili. Razen tega je ugotovil, da ostane družini od vsakega člana samo en dinar društvenega prispevka, kar je veliko premalo za kritje rednih stroškov. Zato smo porabili za poštno in potne izdatke preostanek 721 din iz leta 1951, tako da je danes v blagajni še 14 din.

Tajniško in blagajniško poročilo so vzeli navzoči z odobravanjem na znanje.

Ker je z dohodki družine nemogoče kriti redne potrebe in je družina brez finančnih sredstev, je predlagal tov. Pohar, naj bi vsak član prostovoljno prispeval za nujne potrebe družine. Takoj so zbrali 550 din in denar izročili blagajniku.

Tov. Pohar je v imenu nadzornega odbora poročal, da je pregledal poslovanje in ga našel v popolnem redu. Predlagal je odboru razrešnico, ki jo je občni zbor sprejel brez ugovora.

V novi odbor so bili izvoljeni: tovariši Pohar Ivan za predsednika, Stare Valentin za tajnika in blagajnika, Razinger Stefan za gospodarja, Sodja Jože in Ozebek Franc za odbornika. V nadzornem odboru sta Sodja Albin in Tušar Janez, za delegata pa je bil izvoljen Sodja Jože.

Novi predsednik tov. Pohar se je zahvalil za zaupanje in obljubil, da bo po svoji sposobnosti delal za skupnost družine. Pozval je odbornike, da naj ga pri tem delu podpirajo, in želel čebelarjem čim več uspeha pri čebelah.

Ob zaključku se je prigljal k besedi tov. Stare in predlagal, da naj družina takoj zaprosi Čebelarstvo društvo Nova Gorica za prevozno dovoljenje na akacijevo pašo. Predlog je bil sprejet.

ČEBELARSKO DRUŠTVO ZAGORJE OB SAVI

Dne 1. marca t.l. smo imeli svoj redni občni zbor. Sklicali smo ga dokaj pozno. Zato je razumljivo, da člani niso zaupali dosedanjemu odboru, kar se je pokazalo na samem občnem zboru. Po osvoboditvi je društvo štelo okrog 100 članov. Lani jih je bilo samo še 38. Po vojni je marsikdo hotel postati čebelar, čeprav ni bil sposoben. Zanašal se je na sladkor, ki ga pa ni bilo na pretek. Taki dobičkaželjnejši so kaj kmalu zmrznili. Za njimi ne žalujemo, ker so bili člani samo na papirju. Tudi zadnji dve slabi letini sta marsikoga pripravili do tega, da je prenehal čebelariti, kar pa ni prav, saj se ravno v težjih časih pokaže lik pravega čebelarja. Zaradi nedelavnosti dosedanjega odbora se je marsikdo izognil občnemu zboru.

Udeležilo se ga je komaj 75 %, organiziranih članov.

Po običajnih formalnostih je podal kratko in klavrno poročilo tov. Zaletel. Opravičil se je in povedal, da je delo v društvu šepalo zaradi tega, ker je moral posle predsednika, tajnika in blagajnika voditi sam. Seje ni bilo nobene. Sladkorja smo razdelili med članstvo 1000 kg. Blagajna izkazuje 7.741 din dohodkov in 1.999 din stroškov. V blagajni je ostalo 5.742 din gotovine.

Po temeljitem razpravljanju so bile volitve. Izvoljeni so bili tile tovariši: Zaletel Ciril kot predsednik, Brvar Evgen kot tajnik in Trebušak Janez kot blagajnik. Zaradi razsežnega terena zagorskega društva smo odbor sestavili tako, da so vsi kraji zastopani po sledečih odbornikih: Franc Brvar za Trojane, Razpotnik Bernard za Semnik, Pikelj Alojz za Čemšenik, Zupanc Franc za Izlake, Brodar Slavko za Mlinše, Klun Franc za Zagorje, Medved Janez za Prečno in Turk Janez za Sela.

Po volitvah smo sprejeli tale delovni program:

1. Obrnili se bomo na vse čebelarje, ki še niso organizirani, da postanejo člani in plačajo naročino za Slov. čebelarja.

2. Kupili bomo nekaj novih panjev od Zveze in ostalo čebelarsko orodje, ki ga članstvo nujno potrebuje.

3. V maju bomo priredili izlet v Čemšenik k tov. Skoku, kjer bo praktično predavanje. Drugo teoretično predavanje bo kasneje v Zagorju.

4. Za denar, ki je v blagajni, bomo nakupili čebelarske knjige in z njimi osnovali društveno knjižnico. Vodil jo bo tov. Zaletel.

5. Poiskali bomo čebelarsko orodje, ki je last društva, in ga bomo dali članom na razpolago. Gospodarske posle bo opravljal tov. Zaletel.

Po sprejetju programa je predsednik zaključil občni zbor z željo, da bi bilo v bodočem letu delovanje Zagorskega čebelarskega društva bolj plodovito in uspešno kot v preteklem.

LISTNICA UREDNIŠVA

Prejeli smo precej člankov, ki so tako obsežni, da bi jih mogli objaviti samo v nadaljevanjih. Ker pa bi taka nadaljevanja, če bi jih natisnili po več v isti številki, kvarila obliko lista, smo jih morali za nekaj časa odložiti. Primanjkuje pa nam krajših člankov — člankov, ki bi obsegali štiri tipkane ali kvečjemu šest ročno napisanih strani. Taki bi prišli prav gotovo sproti na vrsto, če bi bili seveda dovolj zanimivi in strokovno na primerni višini. Tudi zaradi kratkih vesti in drobnih opazovanj, ki jih rabimo za Mali kruhek, smo stalno v zadregi. Prav tako bi nam dobrodošla razna vprašanja za Čebelarstvo posvetovalnico, ki bi prinesla zopet nekoliko življenja med nas, če bi jo znova odprli. Zato prosimo vse sotrudnike, da vpoštevajo naše težave in temu primerno prikroje svoje prispevke.

Na zadnji seji upravnega odbora je bil izvoljen uredniški sosvet, v katerem so tov.: Debevec Leopold, dr. Kocjan Leon, Lampe Jože, Rajič Slavko, Robida Franc in Zunko Ivan. V kompetenco sosveta spada tudi odločanje, kateri članki naj se v listu objavijo in kateri naj se zavrnejo. Redne seje ima sosvet vsakega 25. v mesecu ob 15. uri.

Tov. Posavski članu prosi, da objavimo k njegovemu članku »Še nekaj besed o hudi gnolobi čebelje zalege« v 7.—8. št. tale popravek: Na 193 str. v 21. vrstici čitaj pravilno »štiri dni zapored« namesto »vsake štiri dni«, v 24. vrstici pa »400 km« namesto »400 m«.

Tov. B. D., Ljubljana. V vašem članku »Čebele takšnega puste, kakršnega dobe« je preveč frazarenja in nepotrebne navlake. Mnogokrat manjka zveza med posameznimi odstavki. Prav bi bilo, da bi članek predelali in bolje uredili.

Tovariš F. F., Verd. »Čebelarjenje in perutninarstvo« sta dve popolnoma ločeni panogi, torej neodvisni druga od druge. Zanimivejše bi bilo »Čebelarstvo in sadjarstvo«. Poizkusite se v tej temi!

Tov. N. F., Preserje. Vaš članek »Rešitev naših važnih vprašanj« je zanimiv, vendar ga v tej obliki ne moremo objaviti. Kakor smo že poročali, namerava

SČ v eni izmed prihodnjih številok zopet odpreti rubriko »Čebelarstvo posvetovalnica«. Izluščite iz svojega članka nekatera vprašanja in jih priredite za to rubriko! Odgovore in še kako zanimivost vam bodo poslali drugi čebelarji. O prevozu na pašo in o pašnem katastru pripravljata Gospodarski svet LRS novo uredbo, ki bo gotovo zadovoljila domače čebelarje in prevaževalce. Zbornik medovitih rastlin je v rokopisu, žal ga ne moremo izdati zaradi prevelikih tiskarskih stroškov. Za sedaj vam mora zadostiti hrvatska knjižica »Pčelinja paša«. O zboljšanju čebelje paše je bilo mnogo govora, z zboljšavanjem pa morajo pričeti čebelarji sami, ker kmetje — nečebelarji niso na tem zainteresirani. Pravo vreme za posamezne paše pa ostane še naprej pobožna želja čebelarjev. Oglasite se torej s primernimi vprašanji!

Tov. M. S. iz Č. pri Prevaljah. Dopisa o Janši in o letošnjih vaših začetniških težavah smo prejeli; vendar ne kaže, da bi z njima preizkušali potrpežljivost Čebelarjevih bralcev. O Janši je treba povedati mnogo več, kot ste v naglici povzeli iz ponatiska Navratilovega članka v Sl. čeb. 1906. Začetniško neboljnost — za las podobno vaši — ima za seboj vsak čebelar ter ni niti nova niti zanimiva. Učite se in opazujte! Čez leta, ko se boste izkopali iz čebelarstva »abc« in si nabrali teoretičnih in praktičnih izkušenj, bodo vaša poročila zreljša in zanimivejša ter jih bomo radi priobčili.

Tov. J. M. iz B. pri Dobropoljah. V članku Čebelarstvo v Suhi Krajini, kjer popisujete svoje priložnostne obiske pri tamkajšnjih čebelarjih, niste povedali nič posebnega, dasi je sicer dobro napisan. Podobnih »storij« je bilo v listu zadnja leta že kar nekam preveč. Opišite kako zanimivost iz svoje dolgoletne prakse pri čebelah!

Tov. L. P. iz Hruševja. Vaš spis Moja čebelarstva pot je sicer po svoje zanimiv, vendar preobširen. Vrh tega pa čebelarjem ne bi nudil ono, kar bi glede na naslov od njega pričakovali. Napišite kaj krajšega!

